

Ketenmonitor Wvggz

Januari - september 2021

Uitgave: november 2021

Contact: ketenbureauwvggz@minvws.nl



Inhoud

Inleiding	1
1. Crisismaatregel	3
1.1 Aantal beschikkingen en genomen Crisismaatregelen	3
1.2 Politie- en justitiële- en strafvorderlijke gegevens en historisch overzicht	4
1.3 Horen van de betrokkene	6
2. Voortzettingen	7
2.1 Aantallen VCM.....	7
2.2 Crisismaatregel en voortzettingen CM	8
3. Zorgmachtigingen.....	10
3.1 Afgegeven beschikkingen Zorgmachtigingen	10
3.2 Voorbereiding verzoekschrift Zorgmachtiging	13
3.3 Verkennend onderzoek	18
3.4 Zorgmachtigingen onder de Wet forensische zorg.....	21
3.5 Beëindigingen van verplichte zorg	21
3.6 Eigen plan van aanpak	22
3.7 Aantal personen en aantal machtigingen per persoon.....	23
3.8 Doorlooptijden voorbereiding verzoekschrift zorgmachtiging.....	24
3.9 Doorlooptijden Rechtspraak van indiening tot uitspraak	29
4. Patiëntenvertrouwenspersoon	31
4.1 Inzet PVP.....	31
5. Familievertrouwenspersoon	35
6. Uitspraken beroepen en schadevergoedingen	37

Inleiding

De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) is op 1 januari 2020 in werking getreden. De verplichte zorg aan mensen met een psychische stoornis wordt sinds die datum verleend op grond van de nieuwe wetgeving. Dat betekent onder meer dat er meer aandacht is voor de wensen en voorkeuren van betrokkene en dat de familie beter wordt betrokken. Ook geeft de wet aan dat verplichte zorg een uiterste middel is. Alleen als een betrokkene een gevaar vormt voor zichzelf of iemand anders, mag verplichte zorg worden geleverd. Dit moet dan zoveel mogelijk op maat gebeuren en zo snel mogelijk worden afgebouwd.

Ketenpartijen hebben behoefte aan inzicht in de uitvoering van de wet. Het Ketencoördinatieteam (KCT) maakt samen met de ketenpartners elk kwartaal deze landelijke ketenmonitor. De cijfers uit de ketenmonitor worden ook gebruikt voor de wetsevaluatie waarvan de eerste fase eind 2021 wordt afgerond, en de 2^e fase medio 2022.

De cijfers hebben betrekking op (het proces van) het afgeven van machtigingen en maatregelen en gaan niet over de daadwerkelijk verleende verplichte zorg. Daarover rapporteren zorgaanbieders en de IGJ.

De monitor is samengesteld op basis van bijdragen van de rechtspraak, de Vereniging Nederlandse gemeenten (VNG), de stichting patiëntenvertrouwenspersonen (StPVP), het Openbaar Ministerie (OM) en de Landelijke Stichting Familievertrouwenspersonen (LSFvp). Deze monitor betreft de maanden januari tot en met september 2021.

Het jaar 2020 stond in het teken van de overgang van BOPZ naar Wvggz. In de ketenmonitor 2020 was een vergelijking opgenomen met de BOPZ. Vóór het einde van 2020 moesten alle lopende BOPZ-machtigingen zijn omgezet naar de Wvggz. De vergelijking met de BOPZ is in deze monitor losgelaten. Er wordt nu volstaan met de vergelijking met de Wvggz in 2020.

De ontwikkelingen van januari tot en met september 2021

Het aantal crisismaatregelen in de eerste drie kwartalen van 2021 is bijna 600 lager dan in dezelfde periode in 2020. Een belangrijke verklaring hiervoor is dat in de eerste maanden van 2020 de crisismaatregel, met opvolgend een voortzetting crisismaatregel, een terugvaloptie was als een procedure voor een zorgmachtiging niet tijdig was opgestart. Verder valt op dat het opvragen van het historisch overzicht van machtigingen en maatregelen door de burgemeester is gedaald naar 1 %. Mogelijk wijzigt dit als psychiaters het overzicht ook kunnen opvragen (nadat de tweede reparatiewet Wvggz¹ in werking is getreden).

Ten aanzien van het horen is te zien dat van januari tot en met september 2021 42 % van de betrokkenen is gehoord. Daarmee blijft het niveau stabiel maar is het wel lager dan in het begin van 2020.

Vanaf juni blijven de aantallen afgegeven zorgmachtigingen per maand redelijk stabiel. Er heeft zich geen piek voorgedaan in juni, zoals wel verwacht werd omdat eerste zorgmachtigingen voor een half jaar afgegeven zijn. De verwachting is dat er in december/januari een piek blijft vanwege het voor één jaar of 2 jaar afgeven van zorgmachtigingen, en dat de piek over de jaren zal wegebben.

Het niveau van aantallen crisismaatregelen en zorgmachtigingen in 2021 is een betere indicatie voor het structurele niveau dan de aantallen in 2020, omdat 2020 een overgangsjaar was, de aantallen lijken zich te stabiliseren.

Het aantal van 466 verkennende onderzoeken leidt in 101 gevallen tot een toegewezen beschikking. Dit worden er mogelijk meer omdat er nog wat onderhanden werk is. Maar het lage aantal dat uiteindelijk tot een zorgmachtiging leidt is aanleiding voor het OM en de VNG om gezamenlijk naar oorzaken en oplossingen te zoeken. Er wordt geanalyseerd waarom aanvragen bij het OM niet leiden tot een indiening, zodat de aanpak verbeterd kan worden.

Van januari tot en met september is de voorbereiding van een zorgmachtiging 709 keer geschorst vanwege een eigen plan van aanpak. Dit is lager dan in de eerste drie kwartalen van 2020 (985 maal).

¹ Zie <https://www.dwangindezorg.nl/actueel/nieuws/2021/09/29/reparatiewet>



Waarschijnlijk doordat meer opvolgende zorgmachtigingen worden voorbereid en dan niet altijd opnieuw een mogelijkheid voor eigen plan van aanpak wordt aangeboden.

Voor een “initiële” zorgmachtiging blijkt het lastig om de wettelijke doorlooptijd van “betrokkene geïnformeerd door geneesheer-directeur” tot “indienen verzoekschrift” van maximaal 28 dagen te halen. Dit wijst op een knelpunt in de uitvoerbaarheid bij de GGZ bij het opstellen van de zorginhoudelijke stukken die aangeleverd worden bij de OvJ, als onderdeel van de voorbereiding van een verzoekschrift. Het opleveren van zorgplan, eventueel zorgkaart en bevindingen is tijdrovend. Daarbij is er geregeld sprake van capaciteitsgebrek bij psychiaters. De logistiek speelt ook een rol, het betreft een aantal stappen en termijnen, waarbij als één stap vertraging oploopt het geheel vertraagt. Bijvoorbeeld als de verklaring moet worden aangepast maar betreffende psychiater is ziek/afwezig of als betrokkene meerdere malen niet thuis is voor geplande beoordeling. Het beeld is iets vertekend doordat ook machtigingen met een eigen plan van aanpak (wettelijke doorlooptijd 42 dagen) zijn opgenomen.

In deze ketenmonitor is voor het eerst ook de doorlooptijd van indiening tot uitspraak door de rechtbank opgenomen. Over het algemeen worden de wettelijke termijnen door de rechtspraak gehaald. Deze termijn is van indiening tot uitspraak. De uitspraak vindt plaats op een zitting, deze is mondeling. Doorgaans stuurt de rechtbank op dezelfde dag een kennisgeving mondelinge uitspraak naar de betrokken partijen. De rechtbank heeft dan nog 14 dagen om de beschikking af te geven.

De uitspraken op beroepen en schadevergoedingen zijn in 2021 toegenomen. Het OM geeft aan dat het bij aanvragen voor schadevergoedingen aangaande het proces van de voorbereiding overschrijding van termijnen betreft.



1. Crisismaatregel

Een crisismaatregel kan worden genomen als het ernstige vermoeden bestaat dat het gedrag van een persoon onmiddellijk dreigend nadeel veroorzaakt als gevolg van een psychische stoornis. Een crisismaatregel wordt genomen door de burgemeester op basis van een medische verklaring van een psychiater. Daarbij krijgt de betrokkene de mogelijkheid om gehoord te worden. De psychiater heeft de mogelijkheid om politie- en justitiële- en strafvorderlijke gegevens (kortweg: politie- en justitiële gegevens) op te vragen bij het OM. De burgemeester heeft de mogelijkheid om de historie van machtigingen en maatregelen op te vragen. Een crisismaatregel duurt maximaal drie dagen (exclusief de extra dag(en) als deze eindigt in een weekend of op een feestdag).

1.1 Aantal beschikkingen en genomen Crisismaatregelen

In tabel 1.1 is weergegeven voor 2020 en januari tot en met september 2021:

1. Het totaal aantal beschikkingen van de burgemeester in het kader van de crisismaatregel. Dit getal omvat alle gestarte procedures voor een crisismaatregel, waarbij een burgemeester een beslissing heeft genomen op basis van een medische verklaring (kolom 1 voor 2020 en kolom 3 voor 2021)
2. Het aantal genomen crisismaatregelen (kolom 2 voor 2020 en kolom 4 voor 2021).

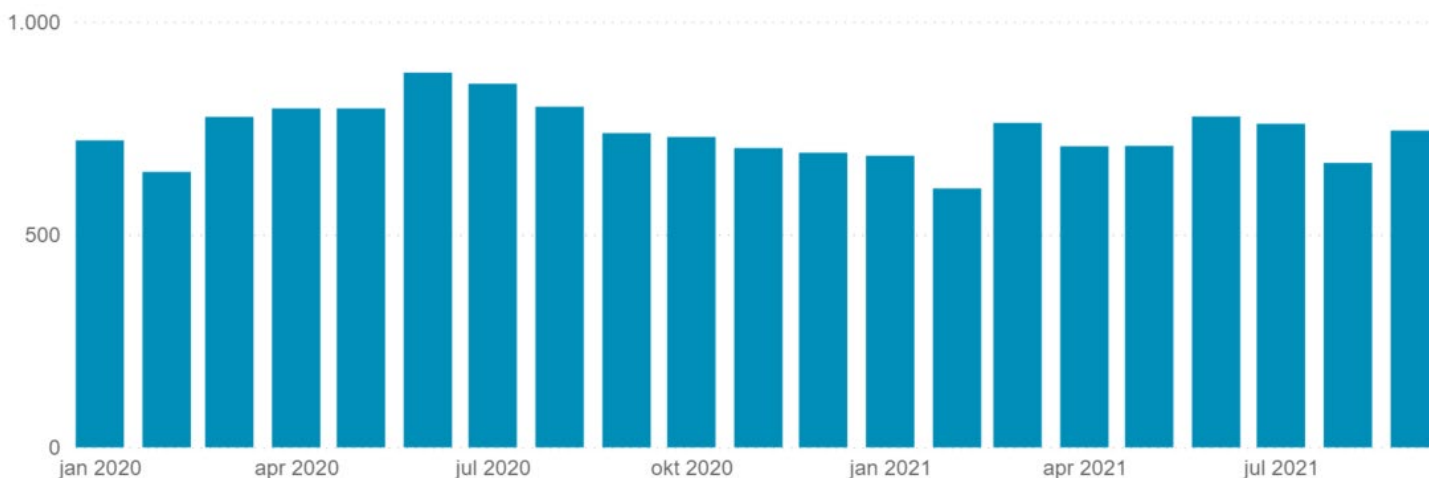
Tabel 1.1 Beschikkingen en genomen CM 2020 en jan-sept. 2021²

Jaar Maand	2020		2021	
	1. Beschikking Crisismaatregelen	2. Genomen Crisismaatregelen	1. Beschikking Crisismaatregelen	2. Genomen Crisismaatregelen
januari	791	721	708	685
februari	694	647	618	608
maart	825	776	780	762
april	820	796	720	707
mei	814	796	725	708
juni	905	880	789	777
juli	874	854	772	760
augustus	810	800	679	668
september	751	738	754	744
Subtotaal	7.284	7.008	6.545	6.419
oktober	739	729		
november	718	703		
december	706	692		
Subtotaal	2.163	2.124		
Totaal	9.447	9.132	6.545	6.419

² Gegevens vanuit VNG in oktober 2021. Van een klein deel van de gemeenten (ca. 4%) zijn gegevens niet meegenomen, omdat deze gemeenten bezwaar hebben hiertegen. Door dat het een klein deel is kunnen de cijfers beschouwd worden als een goede weergave van de trend. Een inschatting op basis van OM-cijfers laat zien dat ca. 220 genomen CM ontbreken jan t/m sept. 2021.



Figuur 1.1 Genomen Crisismaatregelen 2020 en jan-sept. 2021



Toelichting

Het aantal crisismaatregelen in de eerste drie kwartalen van 2021 (6.419) is bijna 600 lager dan in dezelfde periode in 2020 (7.008). Een belangrijke verklaring hiervoor is dat in de eerste maanden van 2020 de CM een terugvaloptie was als een procedure voor een zorgmachtiging niet tijdig was opgestart, vanwege de overgang van BOPZ naar Wvvgg. In de zomer van 2020 deed zich een duidelijke piek voor in het aantal CM, deze zien we niet in 2021. Het aantal crisismaatregelen in de eerste drie kwartalen van 2021 is waarschijnlijk een betere indicatie voor het structurele niveau.

Uit gegevens van de gemeenten blijkt verder dat het overgrote deel van de crisismaatregelen wordt genomen op basis van een medische verklaring waarin de onafhankelijk psychiater oordeelt dat de psychische stoornis en risico op ernstig nadeel aanwezig is (een "positieve" medische verklaring). Het verschil tussen totaal aantal beschikkingen (tabel 1.1, kolom 1 en 3), en de genomen crisismaatregelen (tabel 1.1, kolom 2 en 4) betreft de beschikkingen die niet hebben geleid tot een crisismaatregel, meestal omdat de medische verklaring "negatief" was. Te zien is dat er in de eerste drie kwartalen van 2021 minder beschikkingen afgewezen zijn (126) dan in eerste drie kwartalen van 2020 (276). In de eerste drie kwartalen van 2021 is het 5 keer voorgekomen dat de medische verklaring "negatief" was en toch een CM is afgegeven. En verder blijkt dat de burgemeester de CM 28 keer heeft afgewezen na een "positieve" medische verklaring.

1.2 Politie- en justitiële- en strafvorderlijke gegevens en historisch overzicht

In voorbereiding op een crisismaatregel kan de burgemeester een historisch overzicht van machtigingen en maatregelen opvragen bij de officier van justitie en de psychiater kan politie- en justitiële- en strafvorderlijke gegevens opvragen. In de onderstaande tabellen is weergegeven hoe vaak dit is voorgekomen in 2020 (tabel 1.2) en in 2021 (tabel 1.3). Deze aantallen zijn afgezet tegen het totaal aantal beschikkingen, en zo is te zien bij welk percentage van de beschikkingen deze gegevens zijn opgevraagd (kolommen 2 en 4 in zowel tabel 1.2 als 1.3).



Tabel 1.2 Informatieverstrekking vanuit OM aan burgemeester en psychiater 2020. ³

Maand	Aanvraag historie burgemeester	Verhouding aantal aanvragen t.o.v. aantal beschikkingen CM	Maand	Aanvraag politie/justitiegegevens psychiater	Verhouding aantal aanvragen t.o.v. aantal beschikkingen CM
januari	90	11%	januari	93	12%
februari	81	12%	februari	102	15%
maart	59	7%	maart	67	8%
april	75	9%	april	111	14%
mei	64	8%	mei	126	15%
juni	70	8%	juni	120	13%
juli	56	6%	juli	108	12%
augustus	82	10%	augustus	110	14%
september	36	5%	september	65	9%
oktober	40	5%	oktober	87	12%
november	29	4%	november	58	8%
december	39	6%	december	55	8%
Totaal	721	8%	Totaal	1102	12%

Tabel 1.3 Informatieverstrekking vanuit OM aan burgemeester en psychiater jan-sept. 2021

Maand	Aanvraag historie Burgemeester	Verhouding aantal aanvragen t.o.v. aantal beschikkingen CM	Maand	Aanvraag politie/justitiegegevens psychiater	Verhouding aantal aanvragen t.o.v. aantal beschikkingen CM
januari	46	6%	januari	71	10%
februari	22	4%	februari	50	8%
maart	<10	1%	maart	65	8%
april	10	1%	april	78	11%
mei	10	1%	mei	66	9%
juni	<10	1%	juni	75	10%
juli	11	1%	juli	93	12%
augustus	<10	1%	augustus	59	9%
september	<10	1%	september	60	8%
Totaal	125	2%	Totaal	617	9%

Te zien is dat in de eerste drie kwartalen van 2021 burgemeesters bij gemiddeld 2% van de beschikkingen historische gegevens opvragen. Daarmee is het percentage lager dan in de laatste maanden van 2020. Vanaf februari is dit gezakt naar 1%. Mogelijk stijgt dit percentage als ook psychiaters het overzicht kunnen opvragen (nadat de reparatiewet Wvoggz in werking getreden is). Psychiaters hebben in de eerste drie kwartalen van 2021 bij gemiddeld 9% van de CM-beschikkingen politie- en justitiële- en strafvorderlijke gegevens opgevraagd. De informatieverstrekking aan de psychiater wijkt daarmee niet veel af van de laatste kwartaal van 2020, maar is wel lager dan begin 2020.

³ Gegevens zijn geleverd door het OM in oktober 2021.



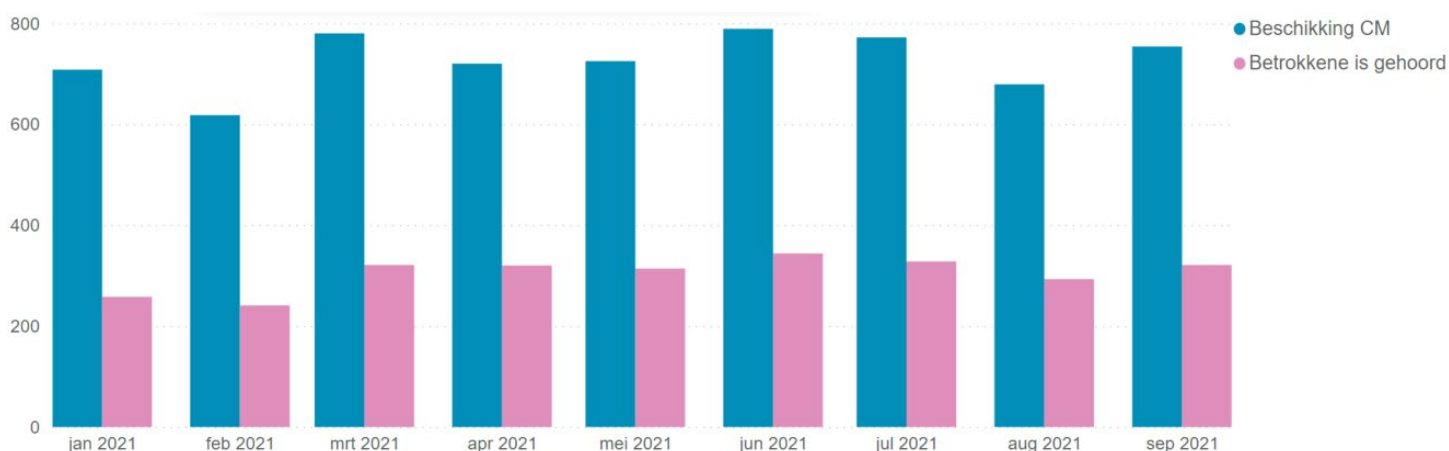
1.3 Horen van de betrokkene

Volgens de wet dient de burgemeester de betrokkene, zo mogelijk, in de gelegenheid te stellen om te worden gehoord. Om een goed beeld te kunnen geven van het aantal beschikkingen dat is afgegeven ten opzichte van het aantal betrokkenen dat daadwerkelijk is gehoord, wordt de procentuele verhouding weergegeven in kolom 4 van tabel 1.4 voor het jaar 2020 en in kolom 8 voor het jaar 2021.

Tabel 1.4 Het horen ⁴

Jaar Maand	2020				2021			
	1. Beschikking CM	2. In staat bevonden en poging(en) tot horen gedaan	3. Betrokkene is gehoord	4. Verhouding aantal betrokkenen gehoord t.o.v. aantal beschikkingen	1. Beschikking CM	2. In staat bevonden en poging(en) tot horen gedaan	3. Betrokkene is gehoord	4. Verhouding aantal betrokkenen gehoord t.o.v. aantal beschikkingen
januari	791	571	469	59%	708	412	258	36%
februari	694	507	365	53%	618	369	241	39%
maart	825	529	395	48%	780	448	321	41%
april	820	503	347	42%	720	433	320	44%
mei	814	500	349	43%	725	424	314	43%
juni	905	537	393	43%	789	489	344	44%
juli	874	536	411	47%	772	438	328	42%
augustus	810	486	372	46%	679	398	293	43%
september	751	440	324	43%	754	430	321	43%
oktober	739	431	291	39%				
november	718	422	288	40%				
december	706	414	280	40%				
Totaal	9.447	5876	4.284	45%	6.545	3841	2.740	42%

Figuur 1.2 Betrokkenen die zijn gehoord ten opzichte van beschikkingen CM jan-sept. 2021.



Toelichting

Het horen door de burgemeester vindt plaats nadat de psychiater een betrokkene heeft onderzocht voor de medische verklaring. Naar aanleiding van dat onderzoek kan de psychiater aangeven of de betrokkene in staat is om gehoord te worden. Als betrokkene in staat is om gehoord te worden, wordt er een poging (indien nodig meerdere pogingen) gedaan om te horen (kolom 2 in tabel 1.4). Gezien de omstandigheden waar in betrokkene zich bevindt is het echter niet in alle gevallen mogelijk betrokkene daadwerkelijk te horen. Te zien is dat in maanden januari en februari 2021 naar verhouding iets minder betrokkenen zijn gehoord ten opzichte van het laatste kwartaal van 2020, maar dit na maart weer is gestegen. Gemiddeld zijn in de eerste drie kwartalen van 2021 42% van de betrokkenen gehoord. Daarmee is het percentage in 2021 ligt gestegen ten opzichte van de vorige monitor, maar blijft lager dan in 2020.

⁴Gegevens vanuit VNG in oktober 2021. Gegevens van enkele gemeenten (4%) die bezwaar hebben gemaakt tegen aanlevering zijn niet meegenomen in de aantallen.



2. Voortzettingen

Een voortzetting van een crisismaatregel (VCM) wordt verzocht door een officier van justitie als deze oordeelt dat de grondslag voor de crisismaatregel, het risico op onmiddellijk dreigend ernstig nadeel voor betrokkene of voor een ander als gevolg van een psychische stoornis, nog steeds aanwezig is. Als de rechter oordeelt dat een crisismaatregel nog noodzakelijk is dan kan de rechter de crisismaatregel 3 weken voortzetten. Daarna stopt de maatregel, tenzij de officier van justitie voor het einde ervan een verzoek bij de rechter indient voor een zorgmachtiging die aansluit op de VCM. Of de VCM kan op basis van artikel 7:10 Wvvgz vervallen zijn of zijn beëindigd door de geneesheer-directeur op basis van artikel 8:18 Wvvgz.

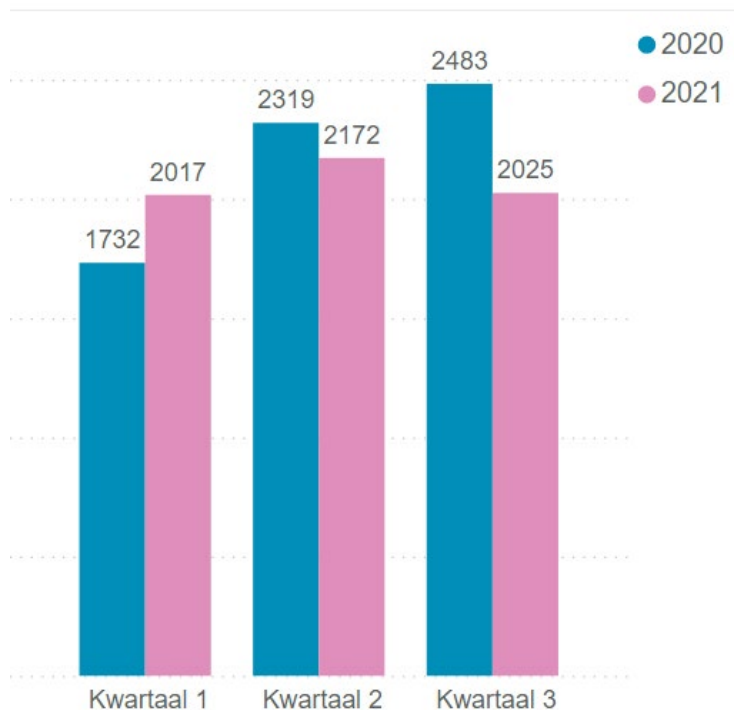
2.1 Aantallen VCM

In tabel 2.1 is weergegeven:

1. Het aantal beschikkingen Voortzettingen CM (VCM) onder de Wvvgz 2020, in kolom 1.
2. Het aantal beschikkingen Voortzettingen CM (VCM) onder de Wvvgz 2021, in kolom 2.

Tabel 2.1 Aantal beschikkingen Voortzetting Crisismaatregelen 2020 en 2021 ⁵

Voortzetting Crisismaatregel		
Maand	2020	2021
januari	389	622
februari	636	664
maart	707	731
april	742	739
mei	737	657
juni	840	776
juli	982	761
augustus	788	672
september	713	592
Subtotaal	6534	6214
oktober	738	
november	604	
december	755	
Subtotaal	2097	
Totaal	8631	6214



Figuur 2.1 Beschikkingen VCM jan - sept 2020 en 2021

⁵ Gegevens zijn oktober 2021 verkregen vanuit Rechtspraak. De getoonde aantallen betreffen de beschikkingen die de rechter afgeeft ten behoeve van een voortzetting crisismaatregel, en bevatten zowel de toegewezen als de afgewezen VCM. Het percentage afgewezen voortzettingen CM wordt ingeschat op 26%, op basis van OM-cijfers.



Toelichting

De aantallen van de eerste drie kwartalen 2021 zijn afgezet tegen de aantallen in 2020. In de eerste drie kwartalen van 2020 zijn 6.534 voortzettingen afgegeven, in de eerste drie kwartalen van 2021 6.214. Vooral in januari 2020 zijn er, naast voortzettingen CM (Wvvgz), ook voortzettingen IBS (BOPZ) afgegeven, die niet in de tabel zijn opgenomen. Het aantal VCM was in die maand dan ook relatief laag, dat is terug te zien in figuur 2.1. In het derde kwartaal van 2020 was er een stijging, terwijl in 2021 in het derde kwartaal er een daling in het aantal voortzettingen CM plaatsvond ten opzichte van het tweede kwartaal.

2.2 Crisismaatregel en voortzettingen CM

Een officier van justitie start de voorbereiding voor een voortzetting crisismaatregel en dient het verzoekschrift in bij de rechter als deze van oordeel is dat hiervoor een grondslag is.

In tabel 2.2 en 2.3 is weergegeven:

1. Het aantal crisismaatregelen dat door de burgemeester genomen is, in kolom 1.
2. Het aantal afgegeven beschikkingen Voortzettingen CM (VCM), in kolom 2
3. Het percentage van de CM waar een beschikking VCM is afgegeven, in kolom 3.

Tabel 2.2 Verhouding tussen genomen CM en VCM 2020⁶

Maand	1. Aantal genomen Crisismaatregelen	2. Afgegeven VCM	3. % verhouding tussen genomen CM en VCM
januari	721	389	54%
februari	647	636	98%
maart	776	707	91%
april	796	742	93%
mei	796	737	93%
juni	880	840	95%
juli	854	982	115%
augustus	800	788	99%
september	738	713	97%
oktober	729	738	101%
november	703	604	86%
december	692	755	109%
Totaal	9.132	8.631	94%

⁶ Gegevens in kolom 1 zijn verkregen van de VNG. Van een klein deel van de gemeenten (ca. 4%) zijn gegevens niet meegenomen, omdat deze gemeenten bezwaar hebben hiertegen. Gegevens in kolom 2 zijn verkregen van de rechtspraak in oktober 2021.



Tabel 2.3 Verhouding tussen genomen CM en VCM jan – sept. 2021⁷

Maand	1. Aantal genomen Crisismaatregelen	2. Afgegeven VCM	3. % verhouding tussen genomen CM en VCM
januari	685	622	91%
februari	608	664	109%
maart	762	731	96%
april	707	739	105%
mei	708	657	93%
juni	777	776	100%
juli	760	761	100%
augustus	668	672	101%
september	744	592	80%
Totaal	6.419	6.214	97%

In tabel 2.3 is te zien dat in de eerste drie kwartalen van 2021 gemiddeld 97% van de crisismaatregelen is voortgezet en wijkt daarmee niet veel af van het percentage in 2020. Een percentage bóven de 100% in een bepaalde maand kan verklaard worden doordat een deel van de gemeenten geen toestemming geeft om gegevens door te geven voor de monitor waardoor de cijfers in de eerste kolom iets lager zijn. Daarnaast kan er sprake zijn van overloop uit de vóórgaande maanden (bijv. CM die eind januari genomen is waarvan in februari de voortzetting wordt toegewezen).

Tabel 2.4 Aantal voorbereidingen en bij rechter ingediende verzoekschriften VCM⁸ jan-sept. 2021

Maand	1. Voorbereide verzoekschriften VCM	2. Bij rechter ingediende verzoekschriften voortzetting CM
januari	669	657
februari	650	624
maart	815	766
april	718	679
mei	725	688
juni	816	779
juli	757	710
augustus	703	665
september	766	724
Totaal	6.619	6.292

Toelichting

In tabel 2.4 is zichtbaar dat er 327 verzoekschriften minder bij de rechter zijn ingediend, dan het aantal voorbereidingen bij het OM. Doorgaans wordt voor crisismaatregelen meteen een verzoekschrift tot voortzetting voorbereid wegens de korte termijn van drie dagen. Maar niet voor alle crisismaatregelen hoeft uiteindelijk een verzoekschrift tot voortzetting bij de rechter ingediend te worden, omdat er ondertussen geen sprake meer is van een crisissituatie.

⁷ Gegevens in kolom 1 zijn verkregen van de VNG. Van een klein deel van de gemeenten (ca. 4%) zijn gegevens niet meegenomen, omdat deze gemeenten bezwaar hebben hiertegen. Gegevens in kolom 2 zijn verkregen van de rechtspraak in oktober 2021

⁸ Zie voetnoot 6



3. Zorgmachtigingen

Een zorgmachtiging is een machtiging van de rechter waarmee verplichte zorg op grond van de Wvvgz toegepast kan worden. Een zorgmachtiging is mogelijk als de betrokkene een psychische stoornis heeft die leidt tot ernstig nadeel voor zichzelf of voor een ander. Maar alleen als vrijwillige zorg niet mogelijk is, en verplichte zorg de enige manier is om het ernstig nadeel weg te nemen. In de zorgmachtiging staat welke vormen van verplichte zorg de zorgverleners kunnen toepassen. Het kan zijn dat iemand wordt opgenomen in een ggz-instelling. Maar verplichte zorg kan ook ambulante (thuis of poliklinisch) worden verleend. Betrokkenen kunnen verplichte zorg voorkomen door een eigen plan van aanpak te maken. Betrokkenen kunnen zelf aangeven welke verplichte zorg zij het minst schadelijk vinden voor zichzelf, door middel van een zorgkaart of een zelfbindingsverklaring. Het aantal zorgmachtigingen in de eerste drie kwartalen 2021 wordt vergeleken met het aantal zorgmachtigingen in 2020.

3.1 Afgegeven beschikkingen Zorgmachtigingen ⁹

In tabel 3.1 is weergegeven:

1. Het aantal afgegeven zorgmachtiging Wvvgz beschikkingen 2020, in kolom 1.
2. Het aantal afgegeven zorgmachtiging Wvvgz beschikkingen jan.- sept. 2021, in kolom 2

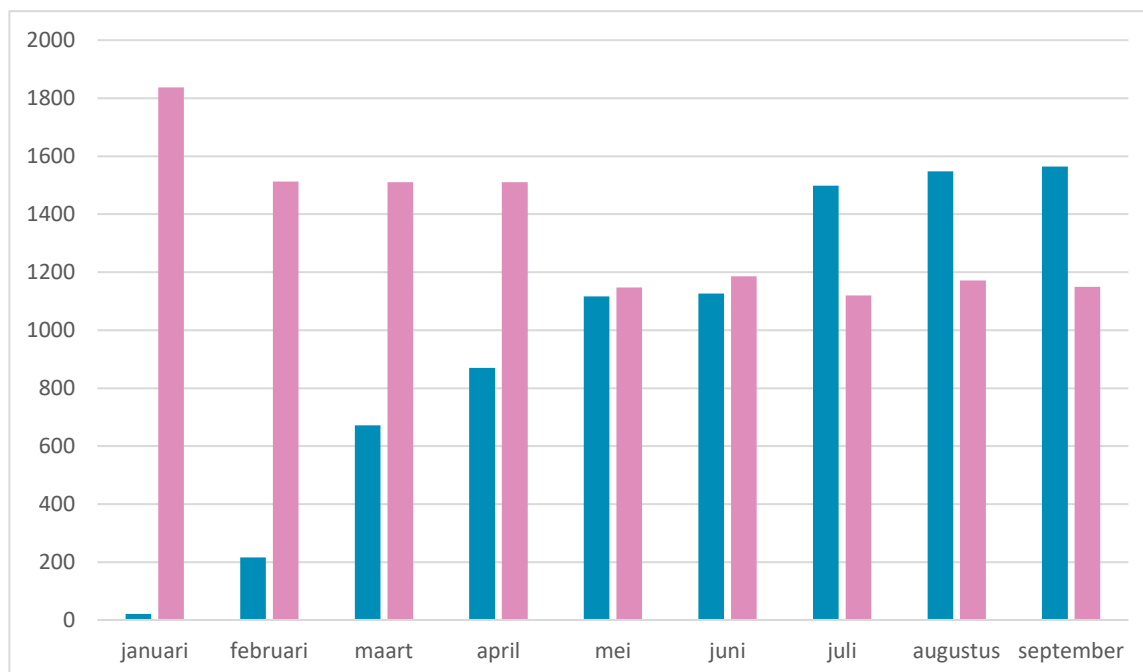
Tabel 3.1 Afgegeven beschikkingen Zorgmachtiging Wvvgz 2020 en jan – sept. 2021

Maand	Zorgmachtigingen 2020	Maand	Zorgmachtigingen 2021
januari	21	januari	1.837
februari	216	februari	1.513
maart	672	maart	1.511
april	870	april	1.509
mei	1.116	mei	1.147
juni	1.126	juni	1.186
juli	1.498	juli	1.120
augustus	1.548	augustus	1.172
september	1.564	september	1.149
Subtotaal	8.631	Subtotaal	12.144
oktober	1.680		
november	1.697		
december	2.198		
Subtotaal	5.575		
Totaal	14.206		12.144

⁹ Gegevens zijn verkregen vanuit de Rechtspraak in oktober 2021. Dit is een optelsom van zorgmachtiging, zorgmachtiging aansluitend op een crisismaatregel, wijziging zorgmachtiging, zorgmachtiging aansluitend op een zorgmachtiging en zorgmachtiging op basis van een zelfbindingsverklaring, ambtshalve zorgmachtiging 2:3 Wfz en zorgmachtiging met toepassing van 2:3 Wfz. Voor 2:3 zijn de beschikkingen mogelijk niet compleet, de rechtspraak is in mei 2021 een verbeterslag op de administratie gestart. De getoonde aantallen betreffen de beschikkingen die de rechter afgeeft ten behoeve van een zorgmachtiging, en bevatten zowel de toegewezen als afgewezen zorgmachtigingen. Het percentage afgewezen zorgmachtigingen wordt ingeschat op ca. 6 %, op basis van OM-cijfers.



Figuur 3.1 Afgegeven beschikkingen zorgmachtiging januari tot en met sept. 2020 (blauw) en 2021 (roze)



Toelichting

In het de eerste drie kwartalen van 2020 zijn 8.631 zorgmachtigingen afgegeven (éxclusief de bijna 2.200 BOPZ-machtigingen die ook nog zijn afgegeven begin 2020). In de eerste drie kwartalen van 2021 waren het er 12.145. Het aantal afgegeven zorgmachtigingen is hoog in januari 2021 en daalt daarna weer naar een gemiddeld niveau. Het hoge aantal in januari wordt veroorzaakt doordat eind 2020 veel aanvragen zijn ingediend voor machtigingen die nog moesten worden omgezet naar de Wvvgz. Ook werden machtigingen afgegeven aansluitend op de eerste Wvvgz machtigingen die eind 2020/begin 2021 afliepen. Dit waren er veel omdat er eind 2019 ook een piek was ter voorbereiding op de Wvvgz.

De aantallen in mei en juni zijn praktisch gelijk aan de aantallen in 2020. Vanaf juni blijven de aantallen per maand redelijk stabiel. Er heeft zich geen piek voorgedaan in juni, zoals wel verwacht door dat eerste machtigingen voor een half jaar werden afgegeven. De verwachting is dat de piek in december/januari zich de komende jaren voordoet vanwege het voor één jaar of 2 jaar afgeven van zorgmachtigingen, en langzaam zal wegebben. Het aantal zorgmachtigingen in 2021 is een betere indicatie voor het structurele niveau dan het aantal in 2020, de aantallen lijken zich te stabiliseren.

Aanleidingen voor een zorgmachtiging

Onder de Wvvgz zijn er verschillende aanleidingen om een zorgmachtiging voor te bereiden. In tabel 3.2 en 3.3 zijn deze uitgesplitst. In de eerste kolom zijn de wijzigingen weergegeven. Dit betreft wijzigingen van bestaande zorgmachtigingen. In de tweede kolom staan de zorgmachtigingen weergegeven die bestaande zorgmachtigingen opvolgen, die aflopen. De derde kolom betreffen de initiële zorgmachtigingen. En vervolgens wordt nog weergegeven hoeveel zorgmachtigingen op basis van een zelfbindingsverklaring zijn afgegeven en het aantal dat volgt op een zorgmachtiging ná een voortzetting CM.



Tabel 3.2 Afgegeven zorgmachtigingen 2020¹⁰

Maand	Wijziging zorgmachtiging	Zorgmacht. aansluitend op zorgmachtiging	Zorgmachtiging	Zorgmachtiging - zelfbindingsverklaring	Zorgmachtiging aansluitend op VCM
januari			11		10
februari	<5		126		88
maart	<5	<10	443		217
april	<10	<10	680		176
mei	12	10	843		251
juni	17	13	863		233
juli	37	42	1.076	<5	341
augustus	32	191	1.040		285
september	30	401	825	<5	307
oktober	24	636	738	<5	281
november	30	604	806		257
december	37	782	1.089	<5	288
Totaal	232	2.694	8.540	<10	2.734

Tabel 3.3 Afgegeven zorgmachtigingen jan – sept. 2021

Maand	Wijziging zorgmachtiging	Zorgmacht. aansluitend op zorgmachtiging	Zorgmachtiging	Zorgmachtiging - zelfbindingsverklaring	Zorgmachtiging aansluitend op VCM
januari	39	825	661	<5	310
februari	34	854	362	<5	262
maart	32	837	344	<5	297
april	37	819	344	<5	306
mei	32	571	283	<5	260
juni	26	563	308	<5	285
juli	35	518	246		321
augustus	34	595	266	<5	274
september	30	627	238	<5	251
Totaal	299	6.209	3.052	18	2.566

Toelichting

Tabel 3.3 laat zien dat in de eerste drie kwartalen van 2021 het grootste aandeel van de machtigingen bestaat uit zorgmachtigingen aansluitend op een zorgmachtiging. Het aantal wijzigingen op de zorgmachtigingen blijft gering.

Voor wat betreft de zorgmachtigingen liggen in 2021 de aantallen aanzienlijk lager dan in 2020. Dit is verklaarbaar omdat bij de inwerkingtreding van de Wvvggz alleen eerste zorgmachtigingen werden afgegeven, ook voor betrokkenen die al een machtiging onder de BOPZ hadden. Daarna konden, opvolgend, ook zorgmachtigingen aansluitend op een zorgmachtiging worden afgegeven. Het aantal zorgmachtigingen op basis van een zelfbindingsverklaring is in 2021 hoger, 18 in de eerste drie kwartalen van 2021, ten opzichte van (minder dan) 10 in 2020.

¹⁰ Tabel 3.2 en 3.3 Gegevens zijn verkregen vanuit de rechtspraak in oktober 2021.



Het aantal zorgmachtigingen aansluitend aan een voortgezette crisismaatregel is af te zetten tegen het aantal voortzettingen crisismaatregel zoals weergegeven in tabel 2.1.

Tabel 3.4 Afgegeven zorgmachtigingen na VCM afgezet tegen VCM 2020 en jan-sept. 2021¹¹

Maand	Voortzetting crisismaatregel	Zorgmachtiging aansluitend op VCM	Voortzetting crisismaatregel	Zorgmachtiging aansluitend op VCM
januari	389	10	622	310
februari	636	88	664	262
maart	707	217	731	297
april	742	176	739	306
mei	737	251	657	260
juni	840	233	776	285
juli	982	341	761	321
augustus	788	285	672	274
september	713	307	592	251
oktober	738	281	6.214	2.566
november	604	257		
december	755	288		
Totaal	8.631	2.734		

Toelichting

Gelet op deze gegevens hebben in de eerste drie kwartalen van 2021, 41 % van betrokkenen met een voortgezette crisismaatregel na afloop van de voortzetting nog verplichte zorg nodig gehad en heeft dit een vervolg gekregen met een zorgmachtiging. Dit is in lijn met het laatste kwartaal van 2020, toen was dit 40 % van de betrokkenen met een voortzetting crisismaatregel.

3.2 Voorbereiding verzoekschrift Zorgmachtiging.

De officier van justitie ontvangt aanvragen voor de voorbereiding van zorgmachtigingen. Op basis van beschikbare informatie bepaalt de officier of er een verzoekschrift moet worden voorbereid. Als de voorbereiding is afgerond kan de officier een verzoekschrift bij de rechter indienen om een zorgmachtiging af te geven. De cijfermatige doorloop van de voorbereiding is zichtbaar in de onderstaande tabel.

In tabel 3.5 is weergegeven:

1. Het totaal aantal aanvragen ingediend bij de officier van justitie om een voorbereiding voor een zorgmachtiging te starten, in kolom 1.
2. De aanvragen die de officier van justitie in behandeling heeft genomen wat ook inhoudt dat de voorbereiding voor een zorgmachtiging is begonnen, in kolom 2.
3. Totaal aantal verzoekschriften dat ingediend is bij de rechter, in kolom 3.

¹¹ Tabel 3.2, 3.3 en 3.4 Gegevens zijn verkregen vanuit de rechtspraak in oktober 2021.



Tabel 3.5 Voorbereiding verzoekschrift Zorgmachtiging in 2020 ¹²

Maand	1. Aanvragen voorbereiden verzoekschriften ZM	2. Voorbereidde verzoekschriften ZM	3. Ingediende verzoekschriften ZM
januari	1.089	815	157
februari	1.505	1.257	659
maart	1.593	1.576	1.155
april	1.635	1.515	1.200
mei	1.489	1.344	1.218
juni	1.636	1.638	1.299
juli	1.967	1.907	1.713
augustus	1.824	1.758	1.434
september	2.198	2.180	1.678
oktober	2.394	2.396	1.882
november	1.797	1.909	2.018
december	1.766	1.728	1.816
Totaal	20.893	20.023	16.229

Voorbereiding verzoekschrift Zorgmachtiging jan-sept. 2021

Maand	1. Aanvragen voorbereiden verzoekschriften ZM	2. Voorbereidde verzoekschriften ZM	3. Ingediende verzoekschriften ZM
januari	1.436	1.476	1.443
februari	1.488	1.469	1.471
maart	1.551	1.538	1.519
april	1.267	1.284	1.308
mei	1.121	1.093	1.014
juni	1.470	1.490	1.104
juli	1.610	1.587	1.259
augustus	1.421	1.432	1.303
september	1.635	1.589	1.321
Totaal	12.999	12.958	11.742

Toelichting

Het aanvraagproces begint met een aanvraag die wordt beoordeeld door de OvJ. De OvJ wijst een geneesheer-directeur aan en nadat deze betrokkene heeft geïnformeerd start een wettelijke termijn van 4 weken voor de officier om tot een besluit te komen of er voldaan is aan de wettelijke criteria voor verplichte zorg (en 6 weken als er sprake is van een eigen plan van aanpak). Indien dit het geval is zal de OvJ het verzoekschrift onverwijld indienen bij de rechter. De rechter heeft 3 weken om een besluit te nemen. Deze termijnen zijn van belang om de bovenstaande aantallen goed te kunnen interpreteren. Voor de aantallen in tabel 3.5 onder kolom 1 zijn deze termijnen nog niet begonnen. De termijn van 4 weken start als de betrokkene geïnformeerd is, doorgaans enkele dagen nadat een aanvraag in voorbereiding is genomen, (kolom 2).

Het verschil tussen het aantal in voorbereiding genomen verzoekschriften door de officier van justitie (kolom 2) en ingediende verzoeken bij de rechter (kolom 3) (in totaal 1.216 aanvragen) is deels te verklaren door de tijd die de geneesheer-directeur en de OvJ hebben om de voorbereiding af te ronden (maximaal 4 of 6 weken). Daarnaast wordt er voor een deel van de aanvragen geen

¹² Gegevens zijn verkregen vanuit het OM in oktober 2021.



verzoekschrift ingediend, omdat deze gedurende de voorbereiding worden beëindigd op grond van art. 5:11 of 5:16 Wvggz (in 2021 1.396 voorbereidingen beëindigd).

Het verschil tussen het aantal indieningen (tabel 3.5, kolom 3) en het aantal afgegeven beschikkingen (tabel 3.1) is 402. Dit wordt onder andere bepaald door onderhanden werk en intrekkingen door de OvJ (ruim 130 in de eerste drie kwartalen).

Officier van justitie op zitting

In de onderstaande tabellen staat weergegeven hoe vaak een officier heeft deelgenomen aan een zitting in 2021. De wet schrijft voor dat de officier van justitie op de zitting aanwezig is, tenzij het evident is dat een nadere toelichting of motivering van het verzoek niet nodig is. Het kan in voorkomende gevallen behulpzaam zijn dat de OvJ op zitting is, bijvoorbeeld als de onderbouwing van de zorgmachtiging extra toelichting behoeft of als de voorliggende zaak (juridisch) complex is. De vraag of een OvJ op zitting moet verschijnen is een afweging per casus¹³.

Tabel 3.6 Aanwezigheid van de officier van justitie op zitting bij ZM¹⁴

OvJ op zitting aanwezig	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	Totaal
Ja	61	59	69	49	39	33	40	34	26	410
Nee	1.525	1.252	1.481	1.378	1.134	1.076	1.065	1.206	988	11.105

Tabel 3.7 Aanwezigheid van de officier van justitie op zitting bij VCM¹⁵

OvJ op VCM zitting aanwezig	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	Totaal
Ja	<10	20	<10	<10	<10	<10	10	<10	<10	81
Nee	577	598	706	682	674	746	699	641	574	5.897

Toelichting

In de eerste drie kwartalen van 2021 is 410 maal (3,6%) door een officier deelgenomen aan een zitting voor een zorgmachtiging (tabel 3.6). In geval van de voortgezette crisismaatregel is 81 (1,4 %) van 5.978 zittingen bijgewoond (tabel 3.7). De percentages blijven daarmee stabiel in de tijd.

¹³ Dit is de werkwijze die vermeld is in kamerbrief 'Regels voor het kunnen verlenen van verplichte zorg aan een persoon met een psychische stoornis (Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg)', pagina 4. [Detail 2017D20919 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#).

¹⁴ Er is een verschil tussen het aantal zittingen in deze tabel van het OM (11.105) en het aantal afgegeven beschikkingen zoals door de rechtspraak geregistreerd (12.145) i.v.m. de registratietermijn.

¹⁵ Op moment dat in een kolom of rij eenmaal < 5 of < 10 voorkomt is het totaal van de rij en/of kolom afgerond op hele 5-tal, waardoor het kan voorkomen dat het eindtotaal iets afwijkt van de totaalstelling van de rijen of kolommen



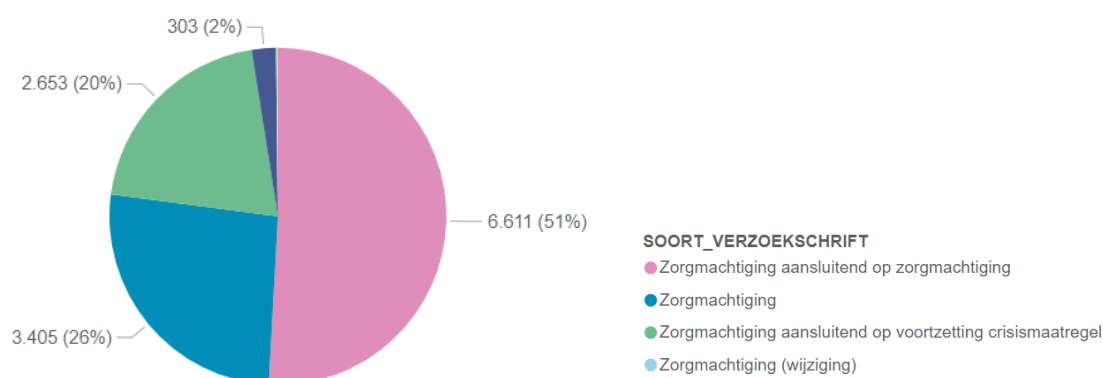
Aanvragen zorgmachtiging

In tabel 3.8 is de verdeling over de verschillende aanleidingen voor aanvragen voor voorbereiding van een verzoekschrift weergegeven. In tabel 3.9 is te zien welke functionarissen de aanvragers zijn geweest.

Tabel 3.8 Verschillende aanleidingen voor aanvraag voorbereiding verzoekschrift ZM jan-sept. 2021¹⁶

Maand	Zorgmachtiging (eerste)	Zorgmachtiging (wijziging)	Zorgmachtiging aansluitend op voortzetting crisismaatregel	Zorgmachtiging aansluitend op zelfbindingsverklaring	Zorgmachtiging aansluitend op zorgmachtiging	Totaal
januari	374	39	250	<5	769	1.440
februari	381	23	312	<5	769	1.490
maart	449	28	296	<5	775	1.555
april	387	39	314	<5	525	1.270
mei	298	31	268	<5	522	1.125
juni	405	44	309	<5	710	1.470
juli	444	32	342	<5	786	1.610
augustus	333	29	300	<5	756	1.425
september	334	38	262	<5	999	1.635
Totaal	3.405	303	2.653	22	6.611	12.994

Figuur 3.2 Verschillende aanleidingen voor aanvraag voorbereiding verzoekschrift, jan-sept. 2021



Toelichting

Er zijn verschillende aanleidingen om een verzoekschrift voor een zorgmachtiging voor te bereiden. De verdeling van de aanvragen over de verschillende aanleidingen voor zorgmachtigingen is te zien in tabel 3.8. Hier is te zien dat het aantal zorgmachtigingen aansluitend op een zorgmachtiging (kolom 5) hoger is dan het aantal aanvragen voor een zorgmachtiging (kolom 1). Bij het Openbaar Ministerie zijn de eerste drie kwartalen van 2021 185 nieuwe zelfbindingsverklaringen geregistreerd. Maandelijks komen er circa 20 nieuwe zelfbindingsverklaringen bij. De stand van het aantal zelfbindingsverklaringen was eind juli 2021 circa 250.

¹⁶ Gegevens zijn verkregen vanuit het OM in oktober 2021.

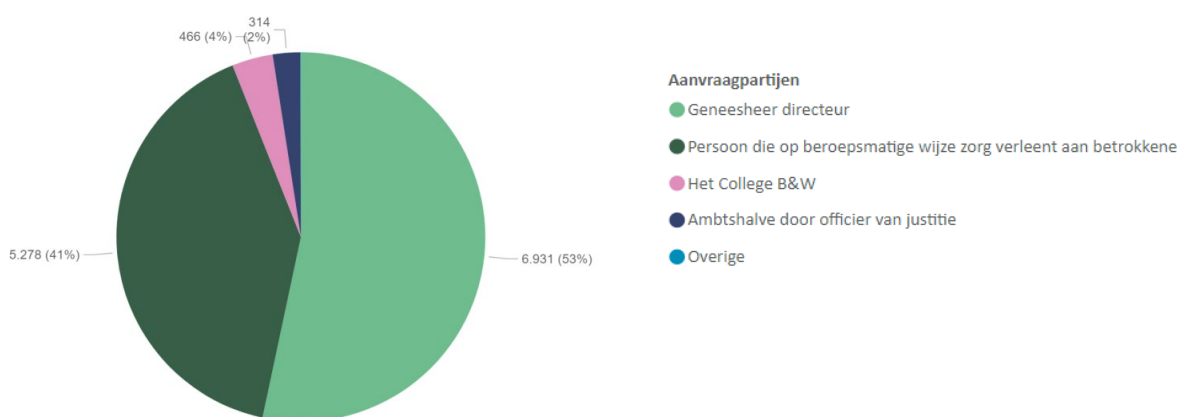
¹⁷ Op moment dat in een kolom of rij eenmaal < 5 of < 10 voorkomt is het totaal van de rij en/of kolom afgerond op hele 5-tal, waardoor het kan voorkomen dat het eindtotaal iets afwijkt van de totaalstelling van de rijen of kolommen



Tabel 3.9 Aanvragers voor een voorbereiding van een verzoekschrift t.b.v. een zorgmachtiging ¹⁸¹⁹

Aanvrager	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	Totaal
Geneesheer directeur	805	820	830	700	622	783	811	743	817	6.931
Persoon die op beroepsmatige wijze zorg verleent aan betrokkene	556	586	627	466	435	591	688	595	734	5.278
Het College B&W	35	56	64	55	40	50	64	56	46	466
Ambtshalve door officier van justitie	38	26	30	43	22	46	44	27	38	314
Forensische zorgaanbieder	<5			<5	<5					<5
Ambtenaar van de politie					<5					<5
Totaal	1.440	1.488	1.551	1.270	1.125	1.470	1607	1.421	1.635	12.994

Figuur 3.3 Ingediende aanvragen per aanvrager jan-sept. 2021



Toelichting

In art. 5:3 Wvvggz staat benoemd wie een aanvraag voor een zorgmachtiging kan indienen. In tabel 3.9 is te zien dat de aanvragen voor de voorbereiding van een verzoekschrift vooral vanuit de GGZ worden ingediend (een geneesheer-directeur of een persoon die op beroepsmatige wijze zorg verleent).

Vanuit de politie wordt aangegeven dat rechtstreekse aanvragen voor een zorgmachtiging niet de voorkeur hebben. De politie streeft naar vroeg signalering in de wijk, en doet hiervoor meldingen bij de gemeente. De gemeente handelt dan verder op basis van deze melding (in overleg met de politie). Dat kan uiteindelijk ook resulteren in een aanvraag zorgmachtiging door de gemeente. Rechtstreekse aanvragen door de politie komen dus idealiter niet veel voor. Dit blijkt ook uit de cijfers; politie is nauwelijks een aanvrager geweest in de eerste drie kwartalen van 2021.

¹⁸ Gegevens zijn verkregen vanuit het OM in oktober 2021.

¹⁹ Op moment dat in een kolom of rij eenmaal < 5 of < 10 voorkomt is het totaal van de rij en/of kolom afgerond op hele 5-tal, waardoor het kan voorkomen dat het eindtotaal iets afwijkt van de totaalstelling van de rijen of kolommen



3.3 Verkennend onderzoek

In tabel 3.10 is het aantal meldingen weergegeven van burgers over personen voor wie de noodzaak tot (mogelijk verplichte) geestelijke gezondheidszorg zou moeten worden onderzocht. In tabel 3.11 en tabel 3.12 is het aantal verkennende onderzoeken te zien dat gestart is. In de tabel wordt ook de status van de onderzoeken weergegeven.

De bron van het aantal meldingen en verkennende onderzoeken voor deze ketenmonitor is een systeem dat door een groot deel van de gemeenten wordt gebruikt. Doordat niet alle gemeenten dit systeem gebruiken is het aantal meldingen zoals weergegeven in tabel 3.10 niet volledig, maar geeft wel een globaal beeld. Slechts 1% van de gemeenten maakt geen gebruik van dit systeem.

Tabel 3.10 Meldingen bij gemeenten jan-sept. 2021 ²⁰

Maand	1. Aantal meldingen bij gemeenten	2. Waarvan melders met doorzettingsmacht	3. Waarvan anonieme meldingen
januari	108	30	41
februari	95	14	35
maart	121	42	41
april	122	22	43
mei	76	22	30
juni	106	25	46
juli	135	20	53
augustus	116	27	43
september	96	22	32
Totaal	975	224	364

Tabel 3.11 Verkennende onderzoeken 2020

Maand	1. Aantal Verkennende onderzoeken	2. Afgeronde VO dat leidt tot aanvraag	3. Aantal Voortijdig Beëindigde VO	4. Aantal Negatief afgeronde VO	5. Aantal VO, aanvraag toch doorgezet
januari	175	87	47	37	<5
februari	157	98	31	27	<5
maart	221	113	68	38	<5
april	111	53	28	28	<5
mei	106	58	31	17	
juni	149	69	49	31	
juli	129	50	48	30	
augustus	114	55	30	28	<5
september	117	54	24	38	
oktober	123	55	42	26	
november	115	59	37	18	<5
december	100	49	35	15	<5
Totaal	1617	800	470	333	<10

²⁰ Gegevens zijn verkregen vanuit VNG in oktober 2021. Gegevens van gemeenten die bezwaar hebben gemaakt tegen opnemen in de ketenmonitor zijn niet meegenomen in de aantallen. De niet opgenomen gemeenten vormen een klein deel, waardoor de vermelde gegevens wel als afspiegeling van de trend gezien kunnen worden.



Tabel 3.12 Verkennende onderzoeken jan-sept.2021²¹

Maand	1. Aantal verkennend onderzoeken	2. Afgeronde VO dat leidt tot aanvraag	3. Aantal Voortijdig Beëindigd VO	4. Afgeronde VO met besluit tot geen aanvraag	5. Aantal VO, aanvraag toch doorgezet
januari	105	41	38	21	<10
februari	92	49	28	15	
maart	112	53	36	23	
april	119	58	35	25	<5
mei	76	32	25	18	<5
juni	103	41	31	28	<5
juli	123	63	37	23	
augustus	103	49	36	14	<5
september	75	34	25	16	
Totaal	908	420	291	183	14

Toelichting

In de eerste drie kwartalen van 2021 zien we minder Wvggz-meldingen (975) dan in de eerste drie kwartalen van 2020 (1.303). Mogelijk worden meldingen op basis van kennis, ervaring en voortschrijdend inzicht minder snel als Wvggz melding gekwalificeerd.

In de eerste drie kwartalen van 2021 is 908 maal een verkennend onderzoek gestart uit 975 meldingen. Van deze melders waren 224 mensen directe naasten van de betrokkene als genoemd in artikel 5:2 lid 5 Wvggz, en hebben doorzettingmacht²² en zijn 364 meldingen anoniem gedaan. Melders met doorzettingmacht kunnen alsnóg een aanvraag bij het OM laten indienen, ook als de gemeente negatief heeft besloten geen aanvraag in te dienen. In kolom 5 van tabel 3.12 is te zien dat 14 maal een aanvraag voor de voorbereiding is doorgezet waarbij gebruik gemaakt is van de doorzettingmacht.

Kolom 2, 3, 4 en 5 in tabel 3.12 geven aan op welke wijze de verkennende onderzoeken zijn afgerond. Voor 420 afgeronde verkennende onderzoeken, bijna de helft, zijn er aanvragen tot voorbereiding voor een zorgmachtiging gedaan bij de officier van justitie. Het verschil tussen het aantal verkennende onderzoeken in kolom 1 en het aantal afgeronde onderzoeken is het aantal lopende onderzoeken. Een verkennend onderzoek is erop gericht om helder te krijgen of verplichte ggz nodig, of, anders gezegd, of er nog mogelijkheden bestaan om dat te voorkomen. Verkennende onderzoeken waarvoor is besloten om geen aanvraag in te dienen bij de officier van justitie krijgen mogelijk een vervolg in het vrijwillige zorgkader.

Aanvragen tot verzoekschrift Zorgmachtiging afkomstig van college van B&W

In tabel 3.13 is het verloop weergegeven van de aanvragen voor een verzoekschrift zorgmachtiging die door colleges van B&W zijn aangevraagd.

In de kolommen is het volgende weergegeven:

1. Aantal aanvragen tot verzoekschrift zorgmachtiging door colleges van B&W
2. Aantal voorbereidingen verzoekschrift zorgmachtiging afkomstig van colleges van B&W dat beëindigd is
3. Aantal bij de rechter ingediende verzoekschriften voor zorgmachtiging, waarvan de aanvraag afkomstig was van colleges van B&W

²¹Gegevens zijn verkregen vanuit VNG in oktober 2021. Gegevens van gemeenten die bezwaar hebben gemaakt tegen opnemen in de ketenmonitor zijn niet meegenomen in de aantallen. De niet opgenomen gemeenten vormen een klein deel, waardoor de vermelde gegevens wel als afspiegeling van de trend gezien kunnen worden

Op moment dat in een kolom of rij eenmaal < 5 of < 10 voorkomt is het totaal van de rij en/of kolom afgerond op hele 5-tal, waardoor het kan voorkomen dat het eindtotaal iets afwijkt van de totaalstelling van de rijen of kolommen

²² Indien naar aanleiding van een verkennend onderzoek het college van B&W van mening is dat geen noodzaak tot verplichte zorg aanwezig, kunnen deze melders het college verzoeken om alsnog een verzoek tot voorbereiding van een verzoekschrift in te dienen bij de Ovj (op grond van 5:2 lid 5 Wvggz)



4. Aantal door de rechter toegewezen zorgmachtigingen, waarvan de aanvraag afkomstig was van colleges van B&W

Tabel 3.13 Verloop aanvragen van Colleges van B&W jan – sept. 2021 ²³

Maand	1. Aantal aanvragen verzoekschrift ZM	2. Aantal voorbereidingen beëindigd	3. Aantal ingediend	4. Aantal zorgmachtigingen
januari	35	13	15	10
februari	56	21	22	17
maart	64	21	25	19
april	55	18	26	19
mei	40	12	17	15
juni	50	11	20	12
juli	64	13	23	<10
augustus	56	10	<10	<5
september	46	<5	<5	
Totaal	466	121	159	101

Van de 466 door colleges van B&W ingediende aanvragen zijn er 121 voorbereidingen beëindigd (op grond van artikel 5:11 en 5:16 Wvvgz) en 159 ingediend bij de rechter. Het verschil tussen 466 (Kolom 1) en 280 (121+159; kolom 2 +3) betreft 186 nog niet afgeronde procedures (onderhanden werk) én verzoekschriften die niet in behandeling zijn genomen maar afgewezen op grond van artikel 5:3 Wvvgz (114 in 2021). Van januari tot en met september 2021 heeft het OM 101 afschriften ontvangen van toegewezen zorgmachtigingen op de 159 verzoekschriften die zijn ingediend. Voor (159-101=) 58 verzoekschriften is nog geen beschikking ontvangen, dan wel de beschikking niet toegewezen.

Het aantal van 466 verkennende onderzoeken leidt in 101 gevallen tot een toegewezen beschikking. Dit worden er mogelijk meer omdat er nog wat onderhanden werk is. Maar het lage aantal dat uiteindelijk tot een zorgmachtiging leidt is aanleiding voor het OM en de VNG om gezamenlijk naar oorzaken en oplossingen te zoeken. Er wordt geanalyseerd waarom aanvragen bij het OM niet leiden tot een indiening, zodat de aanpak verbeterd kan worden.

²³ Gegevens zijn verkregen van het OM in oktober 2021. Op moment dat in een kolom of rij eenmaal < 5 of < 10 voorkomt is het totaal van de rij en/of kolom afgerond op hele 5-tal, waardoor het kan voorkomen dat het eindtotaal iets afwijkt van de totaaltelling van de rijen of kolommen



3.4 Zorgmachtigingen onder de Wet forensische zorg

Onderstaande tabel geeft het aantal afgegeven Wvvgz-zorgmachtigingen naar aanleiding van artikel 2:3 Wfz weer.

Tabel 3.14 Afgegeven zorgmachtigingen onder Wfz jan – sept. 2021²⁴

Maand	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	Totaal
Zorgmachtigingen 2.3 Wfz	15	11	<10	20	<10	12	12	<10	10	104

In tabel 3.14 is het aantal afgegeven zorgmachtigingen te zien via artikel 2:3 Wfz, dat ambtshalve of op verzoek van de officier van justitie is voorbereid.

3.5 Beëindigingen van verplichte zorg

Op grond van artikel 8:18 Wvvgz kan de geneesheer-directeur een beslissing nemen tot beëindiging van het verlenen van verplichte zorg op grond van een crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of zorgmachtiging indien het doel van verplichte zorg is bereikt of niet langer wordt voldaan aan het criterium voor verplichte zorg.

In Tabel 3.15 is het aantal beëindigingen weergegeven van zorgmachtigingen en van machtigingen voortzetting crisismaatregel

Tabel 3.15 Door GD beëindigde zorg jan-sept. 2021²⁵

Maand	Door GD voortijdig beëindigd
januari	24
februari	15
maart	52
april	31
mei	34
juni	45
juli	54
augustus	51
september	46
Totaal	352

²⁴ Gegevens zijn verkregen vanuit de Rechtspraak in oktober 2021. Cijfers zijn mogelijk niet volledig, in mei 2021 is een verbeterslag op de administratie gestart. Uit de cijfers van het OM blijkt dat 96 aanvragen vanwege Wfz zijn ingediend van januari tot en met september.

²⁵ Gegevens afkomstig van het OM in oktober 2021.



3.6 Eigen plan van aanpak

Bij de start van een voorbereiding voor een zorgmachtiging kan de betrokkene kenbaar maken een eigen plan van aanpak op te willen stellen. Zodra de GD hiermee instemt wordt de procedure voor de voorbereiding door de GD geschorst.

In tabel 3.16 is weergegeven:

1. Aantal voorbereidingen zorgmachtiging die zijn geschorst door de GD om een eigen plan van aanpak op te stellen, en die zijn geregistreerd bij het OM, in kolom 1.
2. Aantal van de geschorste voorbereidingen waarvoor alsnog een verzoekschrift is ingediend, in kolom 2.
3. Aantal beëindigingen van voorbereiding zorgmachtiging op grond van artikel 5:11 of 5:16 Wvvgz, nadat er eerder geschorst was voor een eigen plan van aanpak, in kolom 3.
4. Aantal zorgmachtigingen in voorbereiding die zijn geschorst en waarvoor nog geen verzoekschrift is ingediend en de voorbereiding nog niet is beëindigd in kolom 4.

Tabel 3.16 Eigen plan van aanpak jan-sept. 2021 ²⁶

Maand	1. Schorsingen voorbereiding n.a.v. eigen plan van aanpak	2. Voorbereiding hervat en verzoekschrift alsnog ingediend	3. Voorbereiding zorgmachtiging beëindigd	4. Lopende schorsingen
januari	82	65	17	
februari	82	66	16	
maart	114	97	16	<5
april	81	65	16	
mei	59	50	<10	<5
juni	77	60	16	<5
juli	91	71	19	<5
augustus	80	61	12	<10
september	65	14	<5	48
Totaal	731	549	123	59

Toelichting

In tabel 3.16 is te zien dat van januari tot en met september 709 keer de voorbereiding van een zorgmachtiging geschorst is omdat de betrokkene in de gelegenheid is gesteld om een eigen plan van aanpak op te stellen. Dit is lager dan in de eerste drie kwartalen van 2020 (985 maal). Waarschijnlijk doordat meer opvolgende zorgmachtigingen worden voorbereid en dan niet altijd opnieuw een mogelijkheid voor eigen plan van aanpak wordt aangeboden. In de eerste drie kwartalen heeft dit in bijna 16% van de gevallen (112 maal) geleid tot de beëindiging van de aanvraag zorgmachtiging. 59 procedures waarin is geschorst zijn nog lopend.

²⁶ Gegevens zijn verkregen vanuit het OM in oktober 2021. Op moment dat in een kolom of rij eenmaal < 5 of < 10 voorkomt is het totaal van de rij en/of kolom afgerond op hele 5-tal, waardoor het kan voorkomen dat het eindtotaal iets afwijkt van de totaalstelling van de rijen of kolommen



3.7 Aantal personen en aantal machtigingen per persoon

Sinds januari 2020 zijn er 19.150²⁷ personen aan wie één of meerdere Wvggz- machtigingen zijn afgegeven. Dit betreft zowel de voortzettingen crisismaatregel als de zorgmachtigingen. In de onderstaande tabel is weergegeven het aantal machtigingen dat per persoon is toegewezen en het aantal personen.

1. Het aantal toegewezen machtigingen
2. Het aantal personen

Tabel 3.17 Overzicht aantal personen en aantal machtigingen per persoon 2020 en jan – sept. 2021

1. Aantal machtigingen	2. Aantal Personen
1	7.488
2	7.625
3	3.127
4 of meer	910
Totaal	19.150

Toelichting

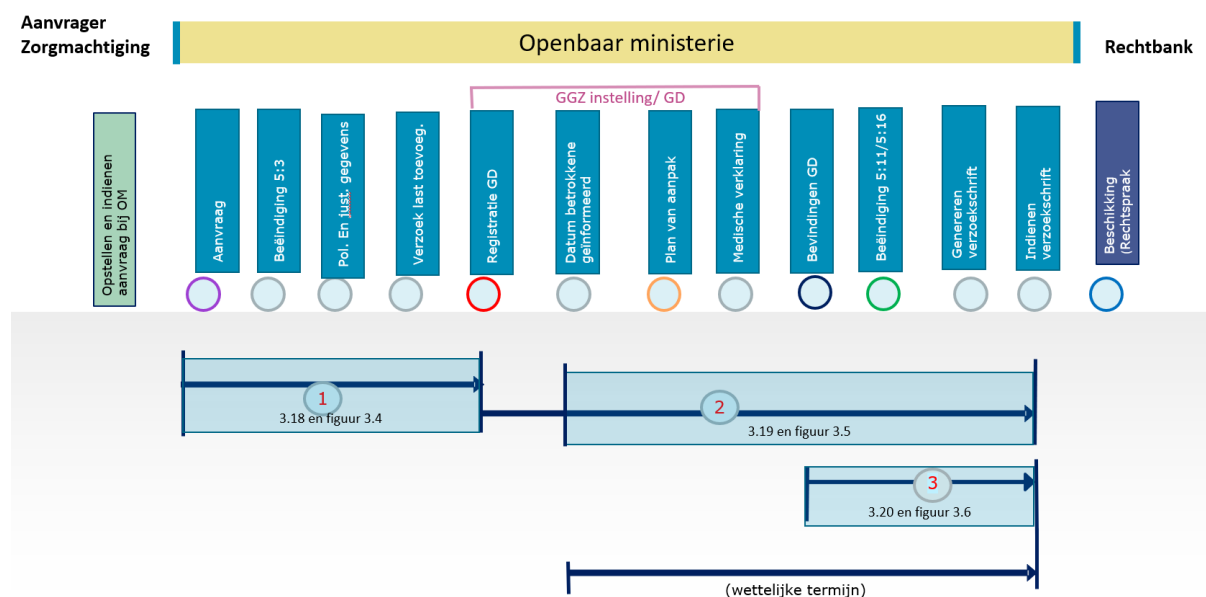
In bovenstaande tabel is zichtbaar dat bij de meeste personen (78%) aan wie een machtiging is afgegeven dit 1 of 2 machtigingen betreft, en voor een ander deel (16 %) waren dit 3 machtigingen. Dit kan bijvoorbeeld betreffen een voortzetting van een crisismaatregel en een zorgmachtiging volgend op een voortzetting crisismaatregel, waarna mogelijk nog een zorgmachtiging volgt, omdat een eerste machtiging onder de Wvggz voor een half jaar werd afgegeven. Aan een klein deel (5%) van de betrokkenen zijn 4 of meer machtigingen afgegeven. Dit kan bijvoorbeeld komen doordat het in het overgangsjaar 2020 niet mogelijk was om meteen een zorgmachtiging af te geven en volstaan moest worden met een CM en opvolgend een voortzetting. Mogelijk kwam een CM nog eens voor bij dezelfde persoon in de periode van 1 januari 2020 tot 1 oktober 2021, waarna vervolgens een zorgmachtiging opvolgend op een voortzetting zorgmachtiging werd afgegeven, waarna mogelijk nog wijzigingen en zorgmachtigingen voor een langere periode zijn gevolgd.

²⁷ Gegevens afkomstig van het OM in oktober 2021



3.8 Doorlooptijden voorbereiding verzoekschrift zorgmachtiging

In deze paragraaf zijn doorlooptijden opgenomen van de voorbereiding van verzoekschriften voor zorgmachtigingen.²⁸ Het aanvraagproces begint met een aanvraag die wordt beoordeeld door de OvJ. De OvJ wijst een geneesheer-directeur aan. Nadat de GD de betrokkene heeft geïnformeerd start een wettelijke termijn van 4 weken voor de officier om tot een besluit te komen of er voldaan is aan de wettelijke criteria voor verplichte zorg (en 6 weken als er sprake is van een eigen plan van aanpak). Indien dit het geval is zal de OvJ het verzoekschrift onverwijld indienen bij de rechter. De rechter heeft 3 weken om een besluit te nemen (en nog eens drie weken als er een deskundigenonderzoek wordt gedaan). Van het opstellen van de aanvraag is geen doorlooptijd opgenomen omdat die niet beschikbaar is.



29

Er zijn drie doorlooptijden opgenomen.

1. In tabel 3.18 de doorlooptijd van registratie van de aanvraag bij het Openbaar Ministerie tot het aanwijzen van een geneesheer-directeur (GD),
2. In tabel 3.19 van betrokkene geïnformeerd tot indienen verzoekschrift,
3. In tabel 3.20 van ontvangen bevindingen GD tot indienen verzoekschrift.

De doorlooptijden zijn weergegeven in aantallen dagen.

Iedere tabel heeft per maand 2 kolommen

1. Gemiddelde doorlooptijd in dagen
2. Aantal aanvragen tot voorbereiding van een verzoekschrift zorgmachtigingen. Dit is het aantal dat is meegenomen in de meting van doorlooptijd.

Daarnaast is per tabel een grafiek (boxplot) opgenomen, waarin de spreiding van de doorlooptijden zichtbaar is.

²⁸ Gegevens zijn in oktober 2021 verkregen vanuit het OM.

²⁹ Met dank aan het OM.



Doorlooptijd van registratie aanvraag tot het aanwijzen van een GD

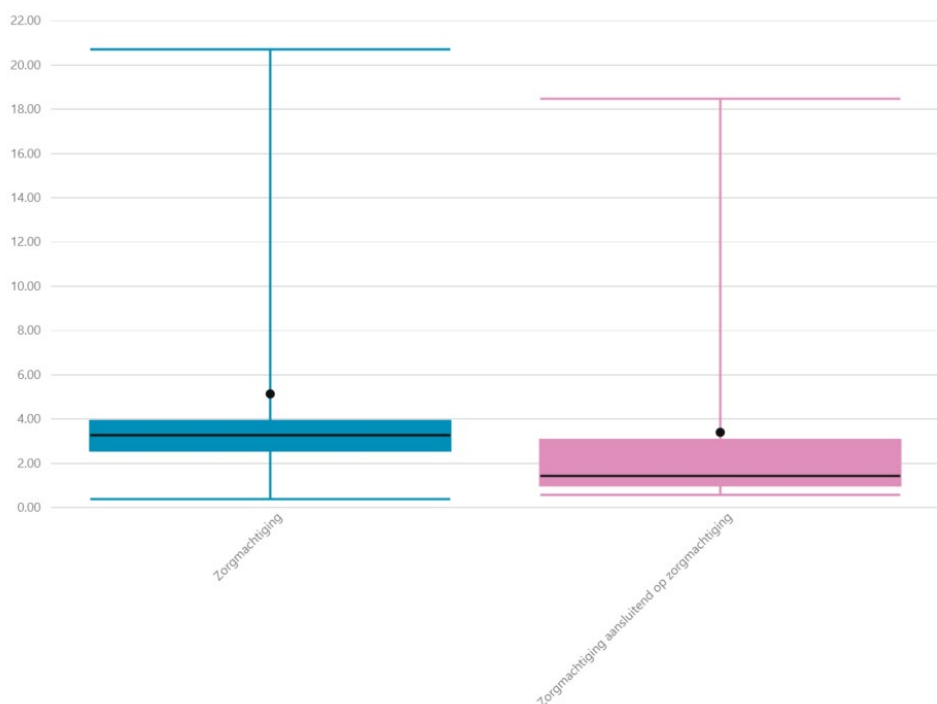
Het aanvraagproces begint met een aanvraag die wordt beoordeeld door de OvJ. De OvJ wijst een geneesheer-directeur aan. In onderstaande tabel is de gemiddelde doorlooptijd per maand weergegeven.

Tabel 3.18 Gemiddeld aantal dagen van registratie aanvraag tot aanwijzen GD jan-sept. 2021

Maand	1. Gemiddeld aantal dagen	2. Aantal
januari	2,99	1432
februari	3,56	1446
maart	2,87	1500
april	3,14	1226
mei	3,27	1062
juni	3,07	1422
juli	2,74	1540
augustus	1,83	1386
september	1,94	1543

In bovenstaande tabel is zichtbaar dat de gemiddelde doorlooptijden in de laatste maanden lager zijn. Dit is een registratie-effect, de getallen voor de laatste maanden zijn nog niet compleet. We zagen dit ook in de vorige monitor. In figuur 3.4 is deze doorlooptijd voor de eerste drie kwartalen van 2021 uitgesplitst naar verschillende aanleidingen voor een aanvraag, namelijk zorgmachtiging en zorgmachtiging aansluitend op een zorgmachtiging.

Figuur 3.4 Doorlooptijd van registratie aanvraag tot aanwijzen GD³⁰



³⁰ De vette stip is het gemiddelde, de zwarte lijn geeft de mediaan weer. De mediaan is de middelste waarde in een reeks getallen die gerangschikt zijn naar grootte. (Als het streepje in het midden staat wil dat zeggen dat 50% van de getallen onder de mediaan ligt en 50% erboven).



Toelichting

In figuur 3.4 zijn de doorlooptijden van de registratie van de aanvraag tot het aanwijzen van een GD gesplitst naar verschillende aanleidingen voor de aanvraag van voorbereiding voor een verzoekschrift van een zorgmachtiging.

Als de aanleiding een initiële zorgmachtiging betreft ligt de doorlooptijd van de registratie van de aanvraag tot het aanwijzen van een GD tussen 0,4 en bijna 21 dagen³¹ (het blauwe blok), waarbij het gemiddelde op ca. 5 dagen ligt (de zwarte punt). Het lijntje in de box geeft aan dat de mediaan op ruim 3 ligt, dit betekent dat voor het grootste deel van de aanvragen deze doorlooptijd tussen de 2,5 en 4 dagen ligt.

Als de aanleiding van de aanvraag een zorgmachtiging aansluitend op een zorgmachtiging betreft (roze blok) ligt de gemiddelde doorlooptijd van registratie van de aanvraag en aanwijzen van de GD op 3,5 dag (de zwarte punt). Met een mediaan van 1,4 is zichtbaar dat de doorlooptijd voor dit onderdeel korter is dan bij aanvragen van eerste zorgmachtigingen. Dit is verklaarbaar omdat de GD dan reeds bekend is.

Doorlooptijd van betrokkene geïnformeerd door GD tot indienen verzoekschrift

Nadat de GD de betrokkene heeft geïnformeerd start een wettelijke termijn van 4 weken (28 dagen) voor de officier om tot een besluit te komen of er voldaan is aan de wettelijke criteria voor verplichte zorg (en 6 weken -42 dagen- als er sprake is van een eigen plan van aanpak). In onderstaande tabel is het gemiddelde per maand weergegeven en is geen onderscheid gemaakt in de doorlooptijden of er wel of geen sprake was van een eigen plan van aanpak.

Tabel 3.19 Gemiddeld aantal dagen van betrokkene geïnformeerd door GD tot indienen verzoekschrift jan – sept. 2021³²

Maand	1. Gemiddeld aantal dagen	2. Aantal
januari	30,38	646
februari	29,29	593
maart	29,69	684
april	29,23	573
mei	28,30	513
juni	29,84	728
juli	28,45	788
augustus	28,71	680
september	21,94	275

In figuur 3.5 is deze doorlooptijd voor januari tot en met september 2021 uitgesplitst naar verschillende aanleidingen voor een aanvraag, namelijk zorgmachtiging en zorgmachtiging aansluitend op een zorgmachtiging.

³¹ 21 dagen betreft een uitschieter, uitschieters voor deze doorlooptijd doen zich vooral voor in het arrondissementsparket Zeeland West-Brabant en zijn administratief van aard. Hiervoor wordt een oplossing gezocht.

³² Niet voor alle voorbereidingen zijn de relevante gegevens aangeleverd (aantallen in de 2e kolom zijn laag), daarom konden slechts voor een deel van de voorbereidingen de doorlooptijden worden berekend.



Figuur 3.5 Doorlooptijd van betrokkene geïnformeerd door GD tot indienen verzoekschrift



Toelichting

In figuur 3.5 is zichtbaar dat de doorlooptijd van het informeren van een betrokkene tot het indienen van een verzoekschrift bij zorgmachtigingen (het blauwe blok) ligt tussen bijna 25 en de ruim 35 dagen, waarbij het gemiddelde op bijna 30 dagen ligt (de zwarte stip). De zwarte lijn in de box geeft aan dat de mediaan³³ iets lager, op ruim 28 dagen ligt. Verder is zichtbaar dat de doorlooptijd van twee derde van het aantal ingediende verzoekschriften tussen de 27,3 en 32 dagen ligt. Het lijkt dus lastig om voor de initiële zorgmachtigingen binnen de wettelijke doorlooptijd van maximaal 28 dagen te blijven. Dit wijst op een knelpunt in de uitvoerbaarheid bij de GGZ bij het opstellen van de zorginhoudelijke stukken die aangeleverd worden bij de OvJ als onderdeel van de voorbereiding van een verzoekschrift. Het opstellen van zorgplan, eventueel zorgkaart en bevindingen is tijdrovend. Daarbij is er geregeld sprake van capaciteitsgebrek bij psychiaters. De logistiek speelt ook een rol, het betreft een aantal stappen en termijnen, waarbij als één stap vertraging oploopt het geheel vertraagt. Bijvoorbeeld als de verklaring moet worden aangepast maar betreffende psychiater is ziek/afwezig of als betrokkene meerdere malen niet thuis is voor geplande beoordeling. Het beeld is iets vertekend doordat ook machtigingen met een eigen plan van aanpak (wettelijke doorlooptijd 42 dagen) zijn opgenomen.

Bij de zorgmachtigingen aansluitend op zorgmachtigingen (roze blok) ligt de mediaan op bijna 27 dagen én het gemiddelde van dit onderdeel van de voorbereiding op ca. 23,7 dagen. Verder is zichtbaar dat de doorlooptijd van rond de 85% van het aantal ingediende verzoekschriften tussen de 21,5 en 26,5 dagen ligt. Daarmee wordt ook zichtbaar dat gemiddelde doorlooptijd bij de aansluitende zorgmachtigingen zo'n 3 dagen korter is.

³³De vette stip is het gemiddelde, de zwarte lijn geeft de mediaan weer. De mediaan is de middelste waarde in een reeks getallen die gerangschikt zijn naar grootte. (Als het streepje in het midden staat wil dat zeggen dat 50% van de getallen onder de mediaan ligt en 50% erboven).



Doorlooptijd van ontvangen bevindingen GD tot ondertekening verzoekschrift door OvJ

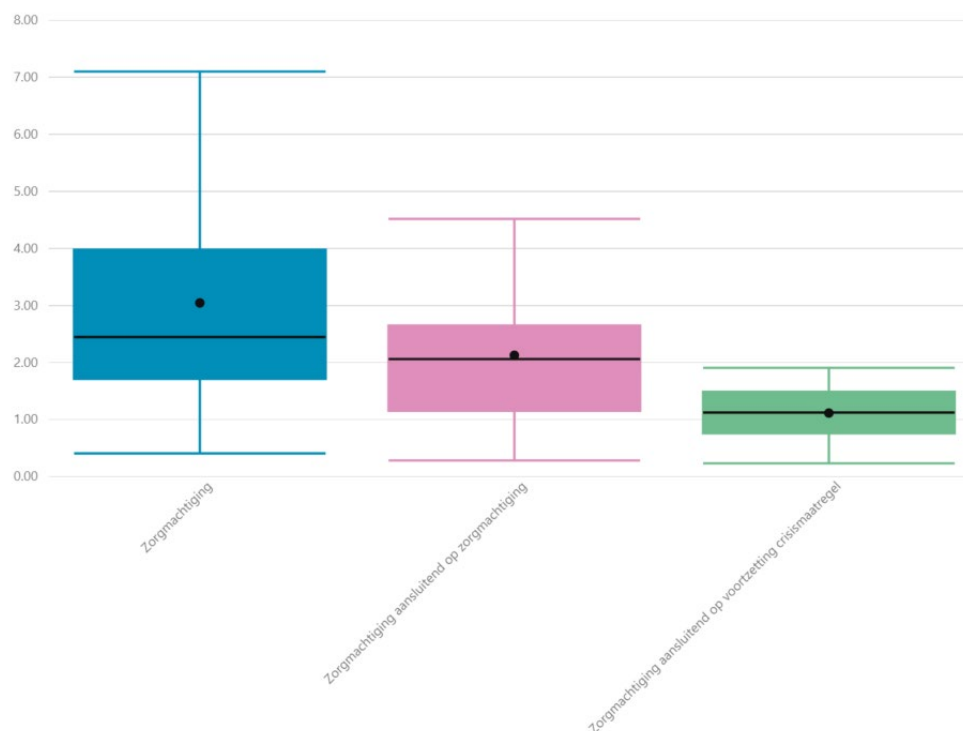
Nadat een GD is aangewezen zal de GD bevindingen opstellen en deze naar de OvJ sturen. Op basis van de bevindingen kan de OvJ besluiten een verzoekschrift in te dienen. In tabel 3.20 is de gemiddelde doorlooptijd per maand weergegeven van ontvangen bevindingen van de GD tot het ondertekenen van het verzoekschrift door de OvJ, ten behoeve van het indienen van een verzoekschrift bij de rechtbank.

Tabel 3.20 Gemiddeld aantal dagen van ontvangen bevindingen GD tot indienen verzoekschrift jan-sept. 2021

Maand	1. Gemiddeld aantal dagen	2. Aantal
januari	2,38	1365
februari	2,87	1350
maart	2,58	1490
april	2,05	1255
mei	1,89	974
juni	1,60	1055
juli	1,99	1231
augustus	2,17	1272
september	2,45	1276

In figuur 3.6 is deze doorlooptijd voor de eerste drie kwartalen 2021 uitgesplitst naar verschillende aanleidingen voor een aanvraag, namelijk zorgmachtiging, zorgmachtiging aansluitend op een zorgmachtiging en zorgmachtiging aansluitend op een voortzetting crisismaatregel.

Figuur 3.6 Doorlooptijd van ontvangen bevindingen GD tot indienen verzoekschrift³⁴



³⁴ De vette stip is het gemiddelde, de zwarte lijn geeft de mediaan weer. De mediaan is de middelste waarde in een reeks getallen die gerangschikt zijn naar grootte. (Als het streepje in het midden staat wil dat zeggen dat 50% van de getallen onder de mediaan ligt en 50% erboven.)



Toelichting

In figuur 3.6 is zichtbaar dat de gemiddelde doorlooptijd van de ontvangen bevindingen van de GD tot het ondertekenen van een verzoekschrift bij zorgmachtigingen (het blauwe blok) varieert tussen 0,5 en 7 dagen, waarbij het gemiddelde op iets meer dan 3 dagen ligt. De zwarte lijn in de box geeft aan dat de mediaan op 2,5 ligt, waarbij de doorlooptijd voor dit onderdeel bij de meeste aanvragen tussen 1,8 en 4 dagen ligt.

Bij de zorgmachtigingen aansluitend op zorgmachtigingen ligt de gemiddelde doorlooptijd op 2,1 dagen met een mediaan van ruim 2. Dit is een kortere doorlooptijd dan bij de voorbereiding van verzoekschriften voor eerste zorgmachtigingen.

Bij zorgmachtigingen aansluitend op crisismaatregel ligt dit onderdeel van de doorlooptijd lager, namelijk tussen een 0,2 dag en 2 dagen met een gemiddelde van 1,1 dag.

3.9 Doorlooptijden Rechtspraak van indiening tot uitspraak

Na het onderzoeken van de bevindingen kan de OvJ besluiten een verzoekschrift in te dienen bij de rechtspraak. Na ontvangst van een verzoekschrift wordt een zitting gepland, waar vervolgens een uitspraak wordt gedaan. Daarna wordt de beschikking afgegeven en afschriften verzonden. In tabel 3.21 is de gemiddelde doorlooptijd per maand weergegeven van ontvangst van verzoekschriften tot doen van een uitspraak door de rechter³⁵. De wettelijke termijn hiervoor is maximaal 21 dagen (met mogelijke verlenging in geval van zon-/feestdagen, eigen plan van aanpak en andere termijn bij toepassing van 2.3 Wfz).

Tabel 3.21 Gemiddeld aantal dagen van indiening tot uitspraak jan-sept. 2021

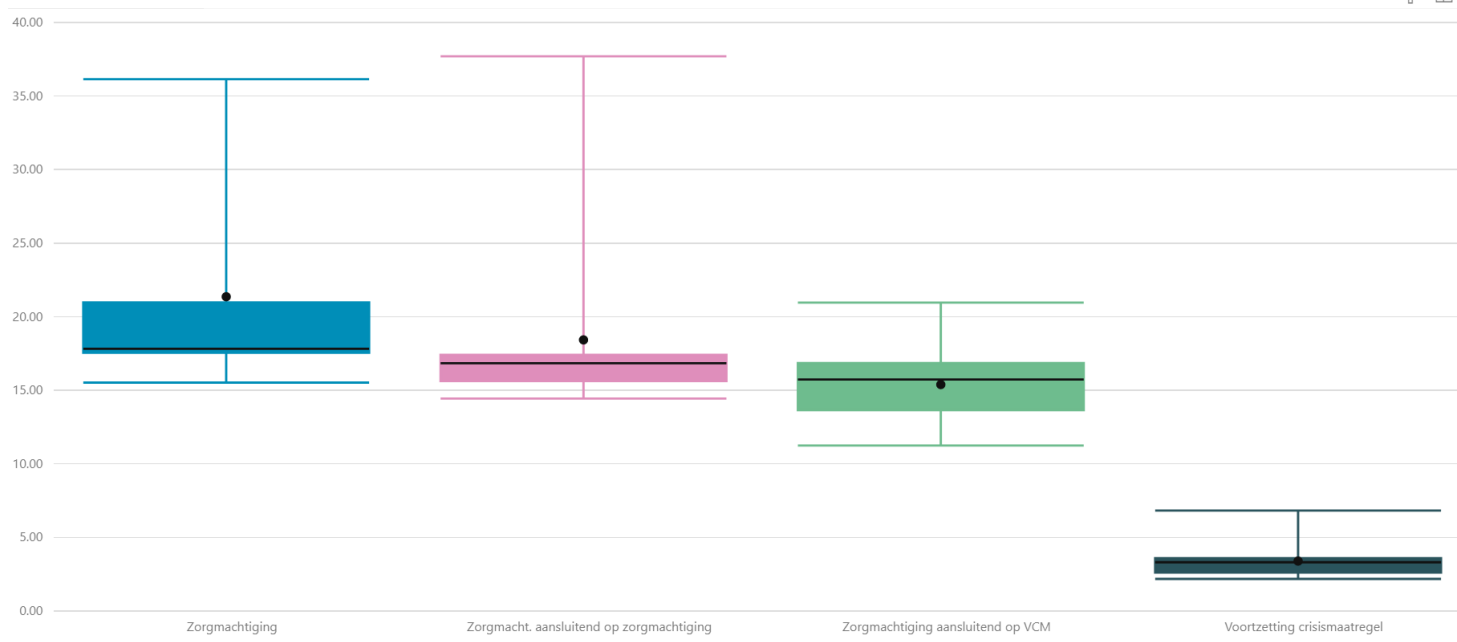
Maand	Gemiddelde Doorlooptijd	Aantal
januari	21,59	1.837
februari	19,09	1.513
maart	17,04	1.511
april	22,66	1.509
mei	16,88	1.147
juni	18,48	1.186
juli	15,43	1.120
augustus	16,12	1.172
september	17,15	1.149
Totaal	18,58	12.144

In figuur 3.7 is deze doorlooptijd voor de eerste drie kwartalen 2021 uitgesplitst naar verschillende aanleidingen voor een aanvraag, namelijk zorgmachtiging, zorgmachtiging aansluitend op een zorgmachtiging en zorgmachtiging aansluitend op een voortzetting crisismaatregel.

³⁵ Gegevens afkomstig van de Rechtspraak Oktober 2021. In deze tabel ziet u de gemiddelde doorlooptijd van wijziging ZM, ZM aansluitend op ZM, zorgmachtiging, ZM o.b.v. zelfbindingsverklaring, VCM en ZM aansluitend op VCM.



Figuur 3.7 Gemiddeld aantal dagen van ontvangen verzoekschrift tot uitspraak jan-sept. 2021



Toelichting

In figuur 3.7 is zichtbaar dat de gemiddelde doorlooptijd van de ontvangen verzoekschriften van de OvJ tot de uitspraak van de rechter bij zorgmachtigingen (het blauwe blok) varieert tussen ruim 15 en 36 dagen, waarbij het gemiddelde op iets meer dan 21 dagen ligt. De zwarte lijn in de box geeft aan dat de mediaan op 17,8 dagen ligt, waarbij de doorlooptijd voor dit onderdeel bij de meeste verzoekschriften tussen 17 en 21 dagen ligt. Uitschieters zoals een doorlooptijd van 36 dagen worden vaak veroorzaakt doordat het moeilijk is een zitting te plannen met betrokkene, vooral bij een initiële zorgmachtiging.

Bij de zorgmachtigingen aansluitend op zorgmachtigingen (roze blok) ligt de gemiddelde doorlooptijd op 18 dagen met een mediaan van bijna 17 dagen. Dit is een iets kortere doorlooptijd dan bij de voorbereiding van verzoekschriften voor eerste zorgmachtigingen. Door een aantal uitschieters in doorlooptijd ligt de gemiddelde duur op ruim 18 dagen.

Bij zorgmachtigingen aansluitend op crisismaatregel ligt dit onderdeel van de doorlooptijd lager, namelijk tussen een 11 dag en 20 dagen met een gemiddelde van 15 dagen.

Bij de voortzetting crisismaatregel is zichtbaar dat er sneller uitspraak wordt gedaan. Dit moet binnen drie dagen plaatsvinden vanwege de korte looptijd van een crisismaatregel. De doorlooptijd ligt gemiddeld tussen de ruim 2 en bijna 7 dagen. De gemiddelde en de mediaan liggen dicht tegen elkaar met 3,3 en 3,4 dagen.

Over het algemeen worden de wettelijke termijnen door de rechtspraak gehaald. Deze termijn is van indiening tot uitspraak. De uitspraak vindt plaats op een zitting, deze is mondeling. Doorgaans stuurt de rechtbank op dezelfde dag een kennisgeving mondelinge uitspraak naar de betrokken partijen. De rechtbank heeft dan nog 14 dagen om de beschikking af te geven.



4. Patiëntenvertrouwenspersoon

De betrokkene kan in het proces van de Wvvgz ondersteund worden door een patiëntenvertrouwenspersoon. Dit kan bijvoorbeeld bij het opstellen van een zorgplan of zorgkaart of bij een klacht over (verplichte) zorg of een vraag over het proces. De geneesheer-directeur en de burgemeester vragen in het proces van respectievelijk de zorgmachtiging en de crisismaatregel de betrokkene of diens persoonsgegevens doorgestuurd mogen worden naar een patiëntenvertrouwenspersoon, of betrokkene geeft dit zelf aan. De patiëntenvertrouwenspersoon kan dan contact opnemen en, indien gewenst, ondersteuning leveren. Daarnaast ontvangen de betrokkenen van de geneesheer-directeur ook de contactgegevens van de Stichting PVP zodat betrokkenen ook zelf contact kunnen opnemen met een patiëntenvertrouwenspersoon.

4.1 Inzet PVP

De pvp biedt advies en bijstand in de voorbereiding en gedurende de looptijd van een zorgmachtiging en bij een crisismaatregel. Daarnaast biedt de pvp ook ondersteuning in onder andere de forensische psychiatrie en aan betrokkenen die vrijwillig in behandeling zijn. Er wordt vastgelegd welke titel cliënten hebben ten tijde van een vraag of klacht.

In onderstaande tabel is het aantal keren te zien dat een pvp ondersteuning heeft gegeven aan betrokkenen met genoemde juridische titels in januari tot en met september 2021. Stichting PVP telt het aantal keren ondersteuning, hierbij kan één persoon meerdere keren zijn ondersteund.

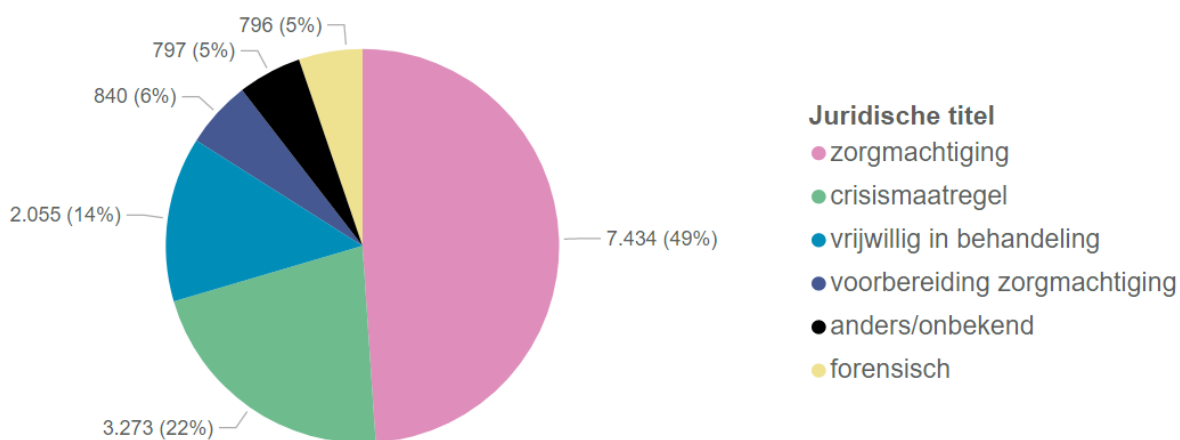
Tabel 4.1 Inzet PVP jan - sept 2021.

Juridische titel	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	Totaal
zorgmachtiging	868	711	807	894	799	821	899	840	795	7.434
vrijwillig in behandeling	258	205	231	228	206	218	290	204	215	2.055
voorbereiding zorgmachtiging	96	95	111	105	69	87	85	121	71	840
forensisch	100	76	94	63	106	131	83	79	64	796
crisismaatregel	314	339	400	387	364	343	452	337	337	3.273
anders/onbekend	71	68	74	89	92	90	104	99	110	797
Totaal	1.707	1.494	1.717	1.766	1.636	1.690	1.913	1.680	1.592	15.195

Deze tabel is gecorrigeerd ten opzichte van de vorige monitor. Het aantal dossiers van betrokkenen die een BOPZ-titel hadden bleek niet juist. Van januari t/m september 2021 zijn er nog 32 dossiers van betrokkenen die onder de BOPZ vallen geregistreerd. Deze dossiers zijn nu meegeteld bij 'anders/onbekend'. In het aantal crisismaatregelen valt ook de inzet tijdens voortzetting CM. Voortzetting CM wordt niet apart vastgelegd. "Anders/onbekend" omvat bijzondere titels of de juridische status van betrokkenen is niet te achterhalen zoals soms bij helpdeskcontacten.



Figuur 4.1 Inzet PVP jan- sept. 2021



In tabel 4.2 is weergegeven:

Het aantal maal dat er door een patiëntenvertrouwenspersoon ondersteuning is geleverd bij Wvggz producten bij de voorbereiding op een zorgmachtiging.

Tabel 4.2 Inzet PVP Wvggz producten bij voorbereiding ZM

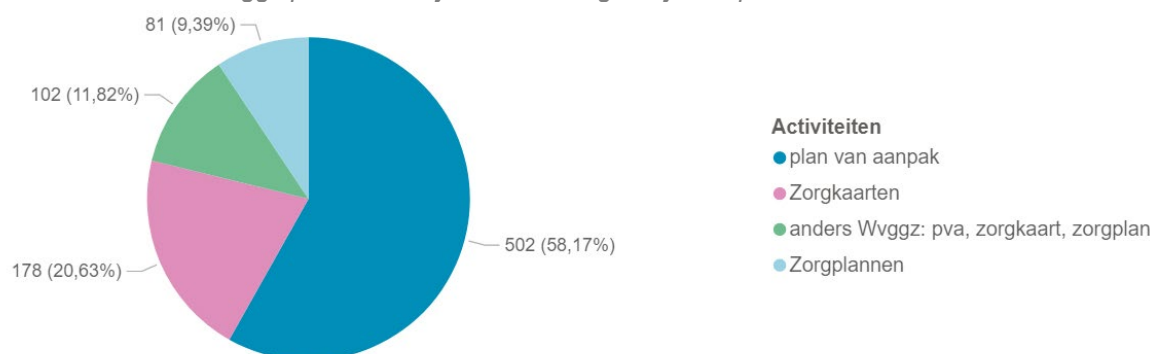
Activiteiten dossiers	Aantal
andere Wvggz: pva, zorgkaart, zorgplan	102
plan van aanpak	502
zorgkaart: BIJSTAND bij opstellen/aanpassen/evaluatie	100
zorgkaart: vraag/klacht	78
zorgplan: BIJSTAND bij opstellen/aanpassen/evaluatie	33
zorgplan: vraag/klacht	48
Totaal	863

Toelichting

In totaal is er bij de voorbereiding van een zorgmachtiging ondersteuning geleverd bij 863 dossiers onderverdeeld in verschillende onderwerpen. Deze ondersteuning is nog onderverdeeld in vraag of klacht en bijstand. Hierbij kan één persoon meerdere keren zijn ondersteund. De ondersteuning bij Wvggz producten bij de voorbereiding van de zorgmachtiging is geleverd aan 753 betrokkenen. De onderdelen waarin 'bijstand' wordt genoemd gaat om daadwerkelijke bijstand bij opstellen, actualiseren of evalueren van een zorgkaart of zorgplan, alle overige onderdelen gaan om een vraag of klacht over het onderwerp. Dus bij plan van aanpak gaat het niet om bijstand bij het opstellen van een plan van aanpak maar om de inzet bij vragen of om het bieden van ondersteuning bij klachten over een plan van aanpak.



Figuur 4.2 Inzet PVP Wvggz producten bij voorbereiding ZM jan-sept. 2021



In tabel 4.3 is weergegeven: Het aantal maal dat persoonsgegevens zijn doorgestuurd naar de Stichting PVP door de burgemeester (BM) en geneesheer-directeur (GD).

Tabel 4.3 Inzet PVP bij voorbereiding zorgmachtiging en crisismaatregel ³⁶

Maand	Verstrekkingen door BM	Verstrekking en door GD
januari	162	91
februari	144	74
maart	180	100
april	181	62
mei	166	54
juni	211	79
juli	195	78
augustus	172	91
september	179	78
Totaal	1590	707

In tabellen 4.4 en 4.5 zijn de beschikbare gegevens naast elkaar gezet om de verhouding tussen de inzet van de PVP in het proces voor een zorgmachtiging en een crisismaatregel zichtbaar te maken.

Tabel 4.4 Procentuele verhouding inzet PVP bij ZM

Maand	1. In voorbereiding genomen verzoekschriften ZM	2. Gegevens doorgestuurd door GD (aantal personen)	% verhouding
januari	1.476	91	6%
februari	1.469	74	5%
maart	1.538	100	7%
april	1.284	62	5%
mei	1.093	54	5%
juni	1.490	79	5%
juli	1.587	78	5%
augustus	1.432	91	6%
september	1.589	78	5%
Totaal	12.958	707	5%

³⁶ Gegevens tabel 4.2 en 4.3 zijn in oktober 2021 verkregen vanuit StPVP.



Tabel 4.5 Procentuele verhouding inzet PVP bij CM

Maand	Aantal opgelegde Crisismaatregelen	Gegevens doorgestuurd door BM (aantal personen)	% verhouding
januari	685	162	24%
februari	608	144	24%
maart	762	180	24%
april	707	181	26%
mei	708	166	23%
juni	777	211	27%
juli	760	195	26%
augustus	668	172	26%
september	744	179	24%
Totaal	6.419	1590	25%

Te zien is dat er relatief gezien minder gegevens van betrokkenen worden doorgestuurd bij de voorbereiding van een zorgmachtiging dan bij een crisismaatregel. Dit blijft laag met 5%. Het werkproces is momenteel dusdanig ingericht dat betrokkene per post de vraag krijg of men ondersteuning wil. Er wordt momenteel gewerkt aan een aangepaste werkwijze, waarmee wordt beoogd meer betrokkenen te bereiken. Ook geeft de Stichting PVP aan dat het percentage waarbij gegevens worden doorgestuurd (gemiddeld 25%) iets lager is dan in 2020 (gemiddeld 27%). Stichting PVP houdt deze daling in de gaten.



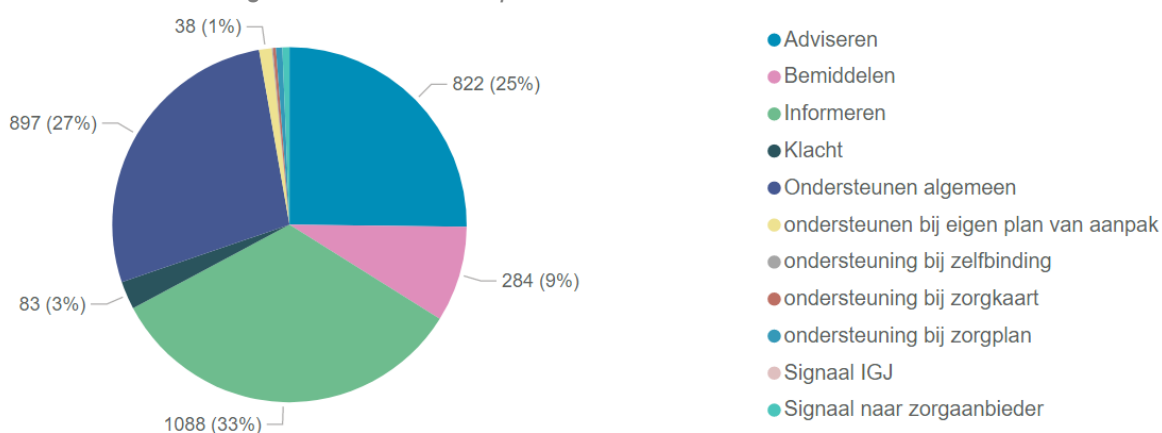
5. Familievertrouwenspersoon

De familievertrouwenspersoon heeft tot taak om, op verzoek van de voor de continuïteit van zorg relevante familie en naasten van een persoon met een psychische stoornis, voor wie een verzoek voor een zorgmachtiging wordt voorbereid of aan wie verplichte zorg wordt verleend door een zorgaanbieder, deze:

- te informeren
- te adviseren
- te ondersteunen
- bijstand te verlenen bij een klachtprocedure
- tekortkomingen in de structuur en de uitvoering van de zorg, voor zover deze afbreuk doen aan de rechten van de betrokkene, te signaleren en aan de inspectie te melden
- te bemiddelen tussen de familie en naasten, de zorgaanbieder, de geneesheer-directeur en de zorgverantwoordelijke en betrokkene.

Onderstaande figuur geeft het aantal geleverde ondersteunings-diensten door een familievertrouwenspersoon weer, onderverdeeld naar type diensten.

Figuur 5.1 Ondersteuning Familievertrouwenspersoon³⁷



Tabel 5.2 Aantal casussen verplichte zorg bij de Familievertrouwenspersonen, voorbereidingen op CM en ZM, jan - sept 2021

status casus	Voorbereiding CM		Voorbereiding ZM	
	Nieuw	Aantal lopend	Nieuw	Aantal lopend
Kwartaal 1	<5	15	25	21
Kwartaal 2	<10	12	37	31
Kwartaal 3	<10	13	32	30

³⁷ Gegevens zijn in oktober 2021 verkregen vanuit de Landelijke Stichting Familievertrouwenspersonen.



Tabel 5.3 Aantal casussen verplichte zorg bij de Familievertrouwenspersonen, uitvoering van CM en ZM, jan - sept 2021

status casus	Uitvoering crisismaatregel		Uitvoering zorgmachtiging	
	Kwartaal	Nieuw	Aantal lopend	Nieuw
Kwartaal 1	72	63	134	154
Kwartaal 2	79	71	135	166
Kwartaal 3	67	76	161	158

Onderstaande tabel geeft het aantal casussen weer dat is behandeld door een familievertrouwenspersoon ten aanzien van verplichte zorg. Een casus kan over meerdere kwartalen lopen; in tabel 5.4 zijn deze dubbellingen (die wel in figuur 5.1 en tabel 5.2 en 5.3 aanwezig zijn) eruit gehaald.

Tabel 5.4 Aantal casussen in behandeling bij een familievertrouwenspersoon, jan - sept 2021³⁸.

Totaal casussen periode	Aantal nieuw	Aantal lopend	totaal
Vorbereiding ZM	95	<10	105
Vorbereiding CM	18	11	29
Uitvoering zorgmachtiging	433	72	505
Uitvoering crisismaatregel	219	28	247
Totaal	765	120	884

Toelichting

De familievertrouwenspersoon is er voor naasten van mensen die in behandeling zijn bij een ggz instelling, de verslavingszorg en voor naasten van mensen met psychische en/of verslavingsproblemen bij wie (mogelijk) sprake is van verplichte zorg. In tabel 5.4 is te zien dat er in 884 casussen zijn behandeld, waarvan 765 nieuwe, in de eerste drie kwartalen van 2021. Hierbij is voornamelijk ondersteuning geleverd bij voorbereiding of zorgverlening in het kader van CM en ZM. Iedere casus stelt in principe ondersteuning aan een naaste/familie voor. Hierbij kan de naaste binnen één casus van een of meerdere diensten gebruik maken.

De Landelijk Stichting Fvp geeft aan dat het er op lijkt dat er iets meer ondersteuning wordt gegeven bij verplichte zorg ten opzichte van vrijwillige zorg dan in eerdere jaren. Mogelijk het gevolg van de Wvvgz.

³⁸ Op moment dat in een kolom of rij eenmaal < 5 of < 10 voorkomt is het totaal van de rij en/of kolom afgerond op hele 5-tal, waardoor het kan voorkomen dat het eindtotaal iets afwijkt van de totaalstelling van de rijen of kolommen.



6. Uitspraken beroepen en schadevergoedingen

De betrokkene (of diens vertegenwoordiger of nabestaande) of de zorgaanbieder kan, naar aanleiding van een uitspraak van een klachtencommissie, een beroep indienen bij de rechter. Dit betreft een procedure op basis van artikel 10:7 Wvvgz. De verzoeker kan tevens een verzoek tot schadevergoeding bij de rechter indienen (artikel 10:11 Wvvgz). In de onderstaande tabel is het aantal uitspraken naar aanleiding van beroepen en verzoeken tot schadevergoedingen weergegeven. Bij artikel 9:10 Wvvgz betreft het betrokkenen met een strafrechtelijke titel. N.B. het betreft uitspraken, deze hoeven niet alle positief te zijn. Bij de uitspraken tot een schadevergoeding bijvoorbeeld kan deze ook niet zijn toegekend.

Tabel 6.1 Aantal uitspraken beroepen en schadevergoedingen 2020³⁹

Uitspraken beroepen en schadevergoedingen	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4	Totaal
Beroep n.a.v. klachtenprocedure		<10	13	<10	29
Beroep n.a.v. klachtenprocedure ogv art 9:10			<5	<5	5
Beroep tegen crisismaatregel	15	13	13	14	55
Schadevergoeding	<10	14	17	20	60

Tabel 6.2 Aantal uitspraken beroepen en schadevergoedingen jan- sept. 2021⁴⁰

Uitspraken beroepen en schadevergoedingen	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Totaal
Beroep n.a.v. klachtenprocedure	23	23	23	69
Beroep n.a.v. klachtenprocedure ogv art 9:10	<5	<5	<5	10
Beroep tegen crisismaatregel	20	32	17	69
Schadevergoeding	64	49	50	163

De uitspraken op beroepen en schadevergoedingen zijn in 2021 toegenomen. Het OM geeft aan dat het bij aanvragen voor schadevergoedingen aangaande het proces van de voorbereiding overschrijding van termijnen betreft.

39 Gegevens zijn in juni 2021 verkregen vanuit rechtspraak. Als in een rij < 5 of < 10 voorkomt kan het totaal van de rij afgerond zijn op 5-tal.

40 Gegevens zijn in oktober 2021 verkregen vanuit rechtspraak. Als in een rij <5 of <10 voorkomt kan het totaal van de rij afgerond zijn op 5-tal.